

2012

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

DIPLOMSKA NALOGA

DIPLOMSKA NALOGA

MARTINA JENKO

MARTINA JENKO

KOPER, 2012

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Diplomska naloga

BREZPOSELNOST MLADIH V SLOVENSKIH
OBČINAH

Martina Jenko

Koper, 2012

Mentor: doc. dr. Bojan Nastav

POVZETEK

V diplomski nalogi je obravnavana problematika mladih brezposelnih v slovenskih občinah. V teoretičnem delu je predstavljena brezposelnost in v povezavi z njo tudi brezposelnost mladih. V empiričnem delu je predstavljena analiza občin glede na brezposelnost mladih. Največ brezposelnih mladih je v občinah Celje, Ljubljana, Maribor in Velenje. Ugotovili smo, da je brezposelnost mladih povezana s številom prebivalcev, z delovnimi emigracijami in s povprečno plačo. Vzrok za večjo brezposelnost je predvsem gospodarska kriza. Ukrepi za zmanjšanje brezposelnosti mladih so višje plače, ustanovitev novih podjetij, gospodarsko razvijanje občin, usklajevanje poklicev s potrebami trga, večje sodelovanje srednjih šol in fakultet s podjetji.

Ključne besede: brezposelnost, mladi, občine, dejavniki brezposelnosti, Slovenija.

SUMMARY

The Diploma thesis analyses the issue of youth unemployment in Slovenian municipalities. The theoretical part presents the unemployment and youth unemployment. Maximum number of unemployed youth are found in the municipalities of Celje, Ljubljana, Maribor, and Velenje. We found that youth unemployment is related with population, labor emigration and average salary. The primarily reason for high unemployment is an economic crisis. Measures to reduce youth unemployment are higher salaries, more business, economic development of communities, coordination jobs with the needs of the market, greater participation of secondary schools and colleges with business.

Keywords: unemployment, youth, municipality, unemployment factors, Slovenia.

UDK: 331.56(497.12)(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilji diplomske naloge	2
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev	2
1.4	Predpostavke in omejitve diplomske naloge	3
2	Brezposelnost	4
2.1	Vrste brezposelnosti	4
2.1.1	Frikcijska brezposelnost	5
2.1.2	Strukturna brezposelnost	5
2.1.3	Ciklična brezposelnost	5
2.1.4	Prikrita (latentna) brezposelnost	5
2.1.5	Sezonska brezposelnost	5
2.1.6	Tehnološka brezposelnost	6
2.1.7	NeprostoVOLjna brezposelnost	6
2.1.8	ProstoVOLjna brezposelnost	6
2.2	Vzroki brezposelnosti	6
2.2.1	Svetova gospodarska kriza	6
2.2.2	Podaljševanje delovne dobe starejših	7
2.2.3	Neustrezna izobrazba	7
2.3	Posledice brezposelnosti	8
2.3.1	Socialna izključenost	8
2.3.2	Psihološka izključenost	9
2.3.3	Ekonomska izključenost	9
2.4	Struktura brezposelnosti	9
2.5	Deficitarni in suficitarni poklici	11
2.6	Ukrepi posameznika proti brezposelnosti	11
2.6.1	Kadrovske agencije	11
2.6.2	Mreženje	12
2.6.3	Pridobivanje novih izkušenj in znanj	12
2.7	Ukrepi države	12
2.7.1	Aktivna politika zaposlovanja	12
2.7.2	Zaposlitveni sejmi	13
2.7.3	Nepovratna sredstva pri ustanovitvi lastne gospodarske dejavnosti	13
2.7.4	Nadomestila za brezposelnost	13
3	Brezposelnost mladih	14
3.1	Brezposelnost mladih v Sloveniji	14

3.2	Značilnosti brezposelnih mladih	15
3.2.1	Znanje	16
3.2.2	Delovne izkušnje	16
3.2.3	Sociokulturni kapital.....	16
3.3	Vzroki brezposelnosti.....	16
3.3.1	Podaljševanje delovne dobe starejših	16
3.3.2	Pomanjkanje delovnih izkušenj	17
3.3.3	Neustrezna izobrazba.....	18
3.4	Posledice brezposelnosti	18
3.4.1	Socialna izključenost	18
3.4.2	Psihološka izključenost.....	18
3.4.3	Ekonomska izključenost	19
3.5	Ukrepi posameznika proti brezposelnosti	19
3.5.1	Iskanje zaposlitve	19
3.5.2	Prilagodljivost mladih.....	19
3.6	Ukrepi države proti brezposelnosti	20
3.6.1	Aktivna politika zaposlovanja	20
3.6.2	Štipendije	20
3.6.3	Mladi in podjetništvo.....	20
4	Brezposelnost: primerjava med slovenskimi občinami.....	22
4.1	Predstavitev občin	22
4.2	Deficitarni poklici	23
4.3	Brezposelnost mladih po občinah in regijah	24
4.4	Primerjava izbranih občin	31
4.4.1	Prebivalstvena struktura	31
4.4.2	Delovno aktivna struktura	33
4.4.3	Podjetniška struktura	34
4.4.4	Struktura emigracij	35
4.4.5	Povprečna plača	36
4.4.6	Struktura priseljenih iz drugih občin	37
4.4.7	Izobrazbena struktura	38
4.5	Analiza povezav v vseh občinah	40
5	Predlogi za zmanjševanje brezposelnosti mladih	41
5.1	Spodbujanje in ustvarjanje več podjetij	41
5.2	Višje plače	42
5.3	Gospodarsko razvijanje občin	42
5.4	Ukrepi za uskladitev deficitarnih poklicev s potrebami trga dela.....	42

5.5	Aktivna politika zaposlovanja.....	42
5.6	Štipendije.....	43
6	Sklep.....	44
	Literatura.....	47
	Priloge.....	51

SLIKE

Slika 1:	Registrirane brezposelne osebe po stopnji izobrazbe, 2009 in 2011	8
Slika 2:	Občine in statistične regije Republike Slovenije	22
Slika 3:	Brezposelnost mladih v gorenjski regiji po občinah, 2008 in 2010.....	24
Slika 4:	Brezposelnost mladih v goriški regiji po občinah, 2008 in 2010.....	25
Slika 5:	Brezposelnost mladih v regiji jugovzhodna Slovenija po občinah, 2008 in 2010.....	25
Slika 6:	Brezposelnost mladih v koroški regiji po občinah, 2008 in 2010.....	26
Slika 7:	Brezposelnost mladih v notranjsko-kraški regiji po občinah, 2008 in 2010.....	26
Slika 8:	Brezposelnost mladih v obalno-kraški regiji po občinah, 2008 in 2010.....	27
Slika 9:	Brezposelnost mladih v osrednjeslovenski regiji po občinah, 2008 in 2010.....	27
Slika 10:	Brezposelnost mladih v podravske regiji po občinah, 2008 in 2010.....	28
Slika 11:	Brezposelnost mladih v podravske regiji po občinah, 2008 in 2010.....	28
Slika 12:	Brezposelnost mladih v pomurski regiji po občinah, 2008 in 2010.....	29
Slika 13:	Brezposelnost mladih v savinjski regiji po občinah, 2008 in 2010	29
Slika 14:	Brezposelnost mladih v savinjski regiji po občinah, 2008 in 2010	30
Slika 15:	Brezposelnost mladih v spodnjesavinjski regiji po občinah, 2008 in 2010.....	30
Slika 16:	Brezposelnost mladih v zasavski regiji po občinah, 2008 in 2010.....	31

PREGLEDNICE

Preglednica 1:	Število registriranih brezposelnih.....	7
Preglednica 2:	Brezposelne osebe po stopnji izobrazbe, december 2011	10
Preglednica 3:	Brezposelne osebe po starostnih razredih, december 2011	10
Preglednica 4:	Stopnja brezposelnosti mladih v Sloveniji	15
Preglednica 5:	Število brezposelnih mladih	15
Preglednica 6:	Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnosti mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010.....	32
Preglednica 7:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010.....	33
Preglednica 8:	Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnosti mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010.....	33
Preglednica 9:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010.....	34
Preglednica 10:	Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom podjetij v letih 2008 in 2010.....	34
Preglednica 11:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom podjetij v letih 2008 in 2010.....	35
Preglednica 12:	Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010.....	35

Preglednica 13:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010	36
Preglednica 14:	Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s povprečno plačo v letih 2008 in 2010	36
Preglednica 15:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s povprečno plačo v letih 2008 in 2010	37
Preglednica 16:	Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010	38
Preglednica 17:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010	38
Preglednica 18:	Občine z najnižjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem študentov v letih 2008 in 2010	39
Preglednica 19:	Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem študentov v letih 2008 in 2010	39
Preglednica 20:	Korelacijski koeficienti za leti 2008 in 2010.....	40

KRAJŠAVE

BDP	Bruto domači proizvod
ILO	Mednarodna organizacija za delo
RS	Republika Slovenija
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
Ur. l. RS	Uradni list Republike Slovenije
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

1 UVOD

1.1 Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč

Brezposelnost je pereč problem tako v svetu kot v Sloveniji (Vodopivec 2004). Z ekonomskega, socialnega in psihološkega vidika se brezposelnost kaže kot osebna stiska posameznika, za gospodarstvo pa pomeni zmanjšanje bruto domačega proizvoda (BDP) in nižje dohodke prebivalstva. Po podatkih Eurostata (2011) je bila v Evropski uniji v začetku leta 2011 9,5-odstotna brezposelnost, v Sloveniji pa je bila brezposelnost po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije 12,3-odstotna (SURS 2010a).

Brezposelnost prizadene celotno slovensko gospodarstvo, aktivno prebivalstvo, med njimi pa tudi slovensko mladino, ki se sooča z vprašanjem prihodnosti, s problemom brezposelnosti in s težkim prehodom iz izobraževanja v zaposlitev. In čeprav so mladi danes bolj prilagodljivi pri menjavi delovnega mesta, regije oziroma države in spadajo v generacijo, ki je najbolje izobražena do sedaj, je prehod iz šolskega v delovno okolje ali iz enega delovnega mesta na drugo vseeno težak (Salvini 2008, 33).

Narejenih je bilo že veliko raziskav o brezposelnosti mladih. Raziskava Zaposlitveni izziv (Podobnik Zec 2011) je pokazala, da sodelujoči mladi v tem projektu vidijo sodelovanje kot izjemno priložnost, ki bi se morala razširiti po celotni Sloveniji, saj lahko mladi delodajalcu pokažejo svoje znanje, sposobnosti in do sedaj pridobljene izkušnje. Raziskava Mladina 2010 (Ministrstvo za šolstvo in šport 2010) je pokazala, da se število mladih močno zmanjšuje in da imajo težave pri zaposlovanju. Klužer idr. (2009) v analizi Mladi in trg dela ugotavljajo, da se je aktivno mlado prebivalstvo v starosti 15–24 let od leta 2001 do leta 2006 povečalo v ruralnih območjih, pri čemer prevladuje moški spol, nato pa se je v letu 2008 nekoliko povečalo v korist urbanega naselja.

V boju za večjo zaposlenost se izvajajo ukrepi, kot so: aktivna politika zaposlovanja, spodbujanje in omogočanje vseživljenjskega učenja, usposabljanje na delovnem mestu, zaposlitveni sejmi in štipendije (ZRSZ 2010a). Država poskuša reševati brezposelnost mladih tudi tako, da jim za ustanovitev lastne gospodarske dejavnosti ponuja nepovratna sredstva. A ker mladi potrebujejo tudi lastna sredstva, ki jih seveda nimajo, se za ta korak odločijo le redki.

Kot pglavitni dejavnik povečane brezposelnosti se pojavlja poslabšanje gospodarskega stanja oziroma prisotnost gospodarske krize, ki se je v letih 2008–2009 znatno poglobila, kar je prispevalo k povečani brezposelnosti. Tako je bilo v Sloveniji leta 2008 66.239 brezposelnih oseb, leta 2009 pa kar 96.672, torej 30.433 več brezposelnih oseb kot v letu 2008 (ZRSZ 2010b).

Dejavniki, ki vplivajo na brezposelnost, so odvisni tudi od kakovosti izobraževalnih sistemov (tako formalni kot neformalni), veščin in znanja posameznika, njegove motiviranosti za iskanje dela (po spletu, univerzitetni inkubatorji), pomoči družine, okolja in financ ter od tehnoloških sprememb (Klužer idr. 2009). Poleg tega tudi okolje vpliva na brezposelnost: ruralno naselje

ponuja manj delovnih mest, delodajalci pa, vsaj po našem mnenju, neradi zaposlujejo osebe, ki živijo v oddaljenih krajih, saj jim morajo izplačevati visoke potne stroške.

Občine v Sloveniji se razlikujejo po velikosti, legi, dejavnosti, ki prevladuje v posamezni občini, številu prebivalcev, številu učencev, številu dijakov, številu študentov, številu delovno aktivnih prebivalcev, številu zaposlenih oseb, povprečni mesečni (letni) bruto plači, številu podjetij in tudi po različni brezposelnosti, kar je razlog, da so tudi dejavniki med občinami različni.

Slovenija ima 221 občin in le-te se razlikujejo po dejavnostih brezposelnih mladih, kot so poseljenost, razvitost gospodarstva, kadrovska usposobljenost, prav tako pa tudi po brezposelnosti mladih. Je možno priti do ukrepov zmanjševanja brezposelnosti v vseh občinah, torej tudi na ravni države?

1.2 Namen in cilji diplomske naloge

Namen naloge je proučiti brezposelnost mladih na ravni občin v Sloveniji in prikazati morebitne razlike med občinami ter tudi na tej osnovi oblikovati predloge za zmanjševanje brezposelnosti mladih v različnih občinah.

Cilji teoretičnega dela so:

- analizirati ustrezno in relevantno literaturo,
- zbrati podatke o brezposelnosti, brezposelnosti mladih, značilnostih občin,
- predstaviti brezposelnost mladih v Sloveniji in ukrepe proti le-temu.

Cilji empiričnega dela so:

- primerjati občine med sabo glede na mladinsko brezposelnost in druge značilnosti občine,
- predstaviti predloge za zmanjševanje brezposelnosti.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Teoretični del diplomske naloge temelji predvsem na domači in tuji literaturi. V teoretičnem delu smo analizirali ustrezno literaturo s tega področja in opredelili dejavnike brezposelnosti mladih.

Empirični del diplomske naloge temelji na analizi sekundarnih podatkov, in sicer podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ), Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES), in drugih že zbranih podatkih. Zbrali smo podatke o občinah (število prebivalcev, število delovno aktivnega prebivalstva, število mladih brezposelnih, število šol, število prebivalcev po doseženi izobrazbi, število samomorov, število podjetij po občinah, število delovne emigracije, višino povprečne plače, število priseljenih iz drugih občin). Podatke smo dobili na spletu, prikazali pa smo jih v obliki tabel in grafov.

1.4 Predpostavke in omejitve diplomske naloge

Predpostavka diplomske naloge je, da imajo vsi mladi iste karakteristike in da so občine homogene.

Omejitve v diplomski nalogi bodo predstavljale predvsem starostne skupine, ker so v različnih virih različno opredeljene; tako na primer ZRSZ mlade opredeljuje v tri starostne skupine, in sicer: do 18 let, nad 18 do 25 let in nad 25 do 30 let, SURS pa v starostne kategorije, in sicer: 15–19 let, 20–24 let, 25–29 let. Omejili se bomo na mlade iz Slovenije, stare 15–30 let.

2 BREZPOSELNOST

Brezposelnost predstavlja problem, ki se nanaša tako na posameznika kot na celotno družbo.

Brezposelnost je stanje, ko je oseba brez službe; lahko jo sicer aktivno išče, vendar ni zaposlena pri nobenem delodajalcu.

ZRSZ opredeljuje brezposelno osebo kot osebo, ki ni v delovnem razmerju, ki ni samozaposlena, ki ni poslovodna oseba v osebni družbi, ki ni poslovodna oseba v enoosebni družbi ali zavodu, ki ni pokojninsko in invalidsko zavarovana kot kmetje, ki ni upokojenec, ki nima statusov dijaka, vajenca, študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih, mlajšega od 26 let in je prijavljena na ZRSZ (ZRSZ 2010c).

Eurostat skupaj z ILO opredeljuje brezposelno osebo kot osebo, ki je stara 15–74 let (v Italiji, Španiji, Veliki Britaniji, na Islandiji in Norveškem pa 16–74 let), ki ni zaposlena ali samozaposlena in ki ni opravila nikakršnega dela za plačilo v referenčnem tednu ali ki je v zadnjih štirih tednih aktivno iskala delo in bi ga bila takoj (v dveh tednih) pripravljena sprejeti, če bi ga našla, ali je že našla delo in ga bo začela opravljati v času po referenčnem tednu (Eurostat 2012).

Po Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR) se kot brezposelna oseba šteje oseba, ki ni v delovnem razmerju, ki ni samozaposlena in ni presegla zneska zajamčenega nadomestila plače, ki ni lastnik ali solastnik gospodarske družbe, ki ni lastnik, zakupnik, najemnik ali drug uporabnik kmetijskega ali gozdnega zemljišča s katastrskim dohodkom do višine, določene kot podlaga za vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki ni upokojenec, študent, dijak, vajenec, udeleženec izobraževanja odraslih in je mlajša od 26 let ter zmožna za delo, prijavljena pri zavodu, na razpolago za zaposlitev, aktivni iskalec zaposlitve.

Ločiti moramo tudi med registrirano brezposelnostjo in anketno brezposelnostjo. V registrirano brezposelnost spadajo osebe, ki so prijavljene na ZRSZ-ju in ustrezajo vsem merilom brezposelnosti, ki jih določi zavod (ZRSZ 2010c). V anketno brezposelnost spadajo osebe, ki so po mednarodno primerljivih kriterijih (ILO) brezposelne, merimo jo z anketo o delovni sili (SURS b. l. a). Anketa o delovni sili je anketa, ki podaja podatke o značilnostih trga dela. Izvaja se čez celo leto, podatki se objavljajo četrtletno in so mednarodno primerljivi, ker se izvajajo po navodilih mednarodne organizacije za delo ILO in po priporočilih z zakonodajo Evropske skupnosti (SURS b.l. b).

2.1 Vrste brezposelnosti

Kriteriji, po katerih razvrščamo brezposelne osebe, so različni, npr. spol, starost, regija, občina in drugo. Eden izmed teh kriterijev je tudi vrsta brezposelnosti, ki pojasnjuje, zakaj so osebe brezposelne oziroma v katero skupino brezposelnosti spadajo. Ločimo frikcijsko, strukturno, ciklično, prikrito (latentno), sezonsko, tehnološko, neprostovoljno in prostovoljno brezposelnost.

2.1.1 Frikcijska brezposelnost

Frikcijska brezposelnost je prostovoljna odločitev o menjavi delovnega mesta in ni odvisna od gospodarskih razmer ter je začasna in kratkotrajna. V to skupino spadajo selitve prebivalstva med različnimi mesti in regijami, začasna nezaposlenost šolajoče se mladine, ki konča šolanje in išče službo, menjavanje delovnega mesta zaradi težnje po nečem drugem in podobno (Hrovatin 2002, 206).

2.1.2 Strukturna brezposelnost

Strukturna brezposelnost nastaja, ker nekateri sektorji oziroma panoge hitro rastejo, druge pa nazadujejo. S tehnološkim razvojem se pojavljajo predvsem nove panoge, zaradi česar prihaja do neenakosti med ponudbo in povpraševanjem po posameznih panogah dejavnosti (Hrovatin 2002, 206).

Strukturna brezposelnost se pojavi zaradi neuskkljenosti med ponudbo in povpraševanjem ter zaradi povpraševanja po eni vrsti dela, medtem ko povpraševanje po drugi vrsti dela upada, kar je razlog, da pride do strukturnih neskladij med različnimi poklici in regijami (Samuelson in Nordhaus 2002).

2.1.3 Ciklična brezposelnost

Ciklična brezposelnost nastaja zaradi gospodarskih ciklov; ko gospodarstvo stagnira ali stopnja rasti BDP-ja nazaduje ali je celo negativna in se zmanjšuje povpraševanje po delovni sili, pride do odpuščanj (Hrovatin 2002, 206).

2.1.4 Prikrita (latentna) brezposelnost

Prikrita brezposelnost predstavlja skupino oseb, ki imajo zaposlitev, vendar delajo le nekaj ur dnevno in tako ne prispevajo k BDP-ju – takšnih zaposlenih je sicer zelo malo. Tovrstno nezaposlenost lahko ugotavljamo samo z ocenami (Hrovatin 2002, 207).

2.1.5 Sezonska brezposelnost

Sezonska brezposelnost nastaja zaradi sezonskih del, ki jih ponujajo podjetja, kar pomeni, da so delavci zaposleni le za določen čas. V to skupino spadajo gradbeništvo, turizem in gostinstvo (Bubnov Škoberne 1997).

2.1.6 Tehnološka brezposelnost

Tehnološka brezposelnost nastaja zaradi novih tehnologij, inovacij, ki zmanjšujejo delovna mesta. Produktivnost dela se poveča, če staro tehnologijo zamenjamo z novo, vendar ta ne omogoča ustvarjanja novih delovnih mest (Bagon idr. 1991, 41).

2.1.7 NeprostoVOLjna brezposelnost

V to skupino spadajo delavci, ki bi želeli delati, vendar ne najdejo ustreznega dela, saj podjetja najamejo le najbolj usposobljene in izkušene delavce. Ker je na trgu dela v tem segmentu veliko presežkov, podjetja lahko izbirajo (Samuelson in Nordhaus 2002).

2.1.8 ProstoVOLjna brezposelnost

Svetlik (1985, 26) pravi, da v skupino prostovoljne nezaposlenosti spadajo osebe, ki niso pripravljene sprejeti dela za nižjo plačo, se preseliti v kraj dela ali se prekvalificirati.

2.2 Vzroki brezposelnosti

Za vsako brezposelno osebo, ki je brez dela, obstaja neki vzrok. Ta je lahko posledica gospodarske krize, podaljševanja delovne dobe starejših, pomanjkanja delovnih izkušenj, neustrezne izobrazbe in drugo.

Vzrokov za brezposelnost je več. Dva vzroka se nanašata na pretekla gospodarska dogajanja, drugi trije pa na neustrezno izobrazbeno strukturo, pomanjkanje delovnih izkušenj in podaljšanje delovne dobe starejših. Po našem mnenju pomemben vzrok za brezposelnost predstavlja tudi infrastruktura (cestne povezave in posledično tudi industrija).

2.2.1 Svetova gospodarska kriza

Drobnič (2009, 33) pravi, da je glavni vzrok za brezposelnost svetovna gospodarska kriza, ki se je začela leta 2008 in nadaljevala 2009. Le-ta je posledica nepremišljenega ravnanja lastnikov globalnih družb in globalnih menedžerjev, ki so zaradi pehanja za dobičkom in špekulativnih finančnih informacij zlomili družbe, ki so predstavljale temelje finančnega sistema v globalni tržni ekonomiji.

Preglednica 1: Število registriranih brezposelnih

Leto	Januar 2008	Januar 2009	Januar 2010	Januar 2011	Januar 2012
Število registriranih brezposelnih	69.238	73.911	99.591	115.132	115.965

Vir: ZRSZ 2010č.

Iz preglednice 1 lahko razberemo, da se finančna kriza, ki se je začela leta 2008, stopnjuje, število brezposelnih se povečuje, kar jasno pokaže in potrdi, da ima gospodarska kriza močno vlogo pri brezposelnosti.

2.2.2 Podaljševanje delovne dobe starejših

ZDR opredeljuje starejše delavce kot delavce, starejše od 55 let, ki se lahko delno upokojijo in tako delajo za krajši delovni čas, delodajalec pa jim ne more odrediti nadurnega in nočnega dela, razen če delavec pisno ne privoli.

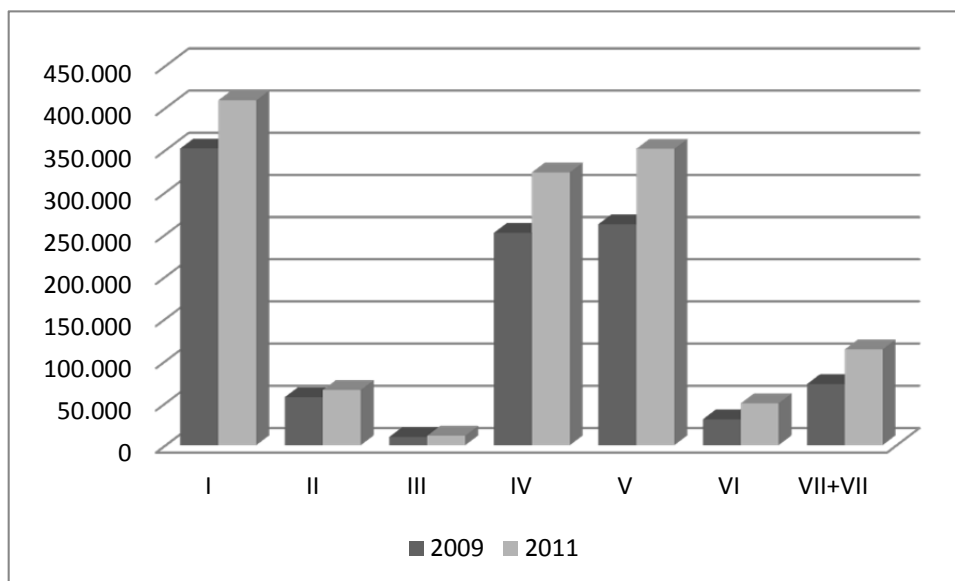
Slovenija je z vstopom v evroobmočje sprejela Lizbonsko pogodbo, ki določa trajanje delovne dobe do 65. leta (Evropska komisija 2012).

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu ugotavlja, da si je Slovenija za cilj postavila dvigniti stopnjo delovne dobe starejših delavcev, starih 55–64 let, iz 33,5 % na 43,5 % do leta 2013 (Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu 2007).

2.2.3 Neustrezna izobrazba

V Sloveniji je še vedno več družboslovcev kot naravoslovcev, zdravstva in sociale, vendar pa za to niso krivi samo študenti, ki se odločijo za družboslovno smer, ampak tudi država, ki nima posluha za potrebe gospodarstva in trga (Franca, Huber in Palčič 2006, 24).

Država bi morala z različnimi spodbudami že na prehodu iz osnovne v srednjo šolo kot tudi na prehodu iz srednje v visoko ali višjo šolo poskrbeti za razvoj pravih kadrov. Potrebna bi bila tudi večja angažiranost podjetij, ki jim primanjkuje pravega kadra.

Slika 1: Registrirane brezposelne osebe po stopnji izobrazbe, 2009 in 2011

Vir: ZRSZ 2010d.

Iz slike 1 lahko razberemo, da je bilo ne glede na izobrazbo leta 2009 v primerjavi z letom 2011 manj brezposelnih oseb. Največjo stopnjo brezposelnosti je zaznati pri brezposelnih osebah s V. stopnjo izobrazbe, saj je bilo leta 2009 s to stopnjo izobrazbe brezposelnih kar 261.968 oseb, leta 2011 pa kar 351.428, kar je za 89.460 oseb več kot leta 2009. Najmanjšo stopnjo brezposelnosti je zaznati pri brezposelnih osebah s III. stopnjo izobrazbe, in sicer je bilo takih oseb leta 2009 9.814, leta 2011 pa 11.222, kar je za 1.408 oseb več kot leta 2009 (ZRSZ 2010d).

2.3 Posledice brezposelnosti

Menimo, da se oseba, če ne najde dela, počuti izključeno iz družbe, manjvredno, lahko jo pestijo psihološke težave in ne nazadnje občuti tudi ekonomsko izključenost.

2.3.1 Socialna izključenost

Ljudje smo družbena bitja, zato imamo potrebo po druženju. Varne in zadovoljne se počutimo, če nas drugi sprejmejo in so do nas pozorni (Ule 2008, 288).

Brezposelna oseba, katere socialna mreža je manjša ali manj zadovoljujoča, je osamljena (Ule 2008, 223).

Ljudje, ki se znajdejo v dolgotrajni brezposelnosti, so potisnjeni v revščino in socialno izključenost, ki se začne z materialnim in socialnim pomanjkanjem ter občutkom nemoči. Reševati jo skuša varuh človekovih pravic, ki ima nadzorno oblast, saj omejuje poseganje v človekove pravice in temeljne svoboščine ter si prizadeva reševati revščino in socialno izključenost s sistemskim pristopom (Cvahte 2004).

Raziskava o dohodkih in življenjskih pogojih (SILC) je pokazala, da je leta 2010 pod pragom revščine živelo 12,7 % oseb ali 254.000 oseb, kar je za 1,4 % več kot leta 2009, ko je pod pragom revščine živelo 11,3 % oseb (SURS 2011a).

2.3.2 Psihološka izključenost

Če mlada oseba dalj časa išče delo in ga ne dobi, živi s pomočjo socialne podpore. Kaj kmalu lahko začuti stres, kar ima lahko tudi psihološke posledice, ki se kažejo kot, na primer, depresija, samomor.

Svetova zveza za preprečevanja samomora (IASP) je nevladna organizacija, ki se bori preprečevati samomorilno vedenje, njegove posledice in vključuje različne strokovnjake ter prostovoljce iz skoraj petdesetih različnih držav in je v uradnih odnosih s Svetovno zdravstveno organizacijo (WHO) (The International Association for Suicide Prevention 2012).

Po podatkih SURS-a je Slovenija po številu samomorov med državami članicami Evropske unije na četrtem mestu. Tako je leta 2010 za posledicami samomora umrlo kar 416 ljudi (SURS 2010b).

2.3.3 Ekonomska izključenost

Rapuš Pavel (2005, 30) ugotavlja, da ekonomska izključenost vključuje revščino posameznika, finančno pomoč drugih, in sicer tako državno pomoč, na primer socialno denarno pomoč, kot tudi eksistenčno pomoč drugih socialnih skupin in posameznikov.

Brezposelni sicer dobijo državno pomoč, ki pa je zelo omejena, zato morajo zelo paziti, kako jo porabijo, sploh če nimajo druge pomoči, na primer pomoči družine.

Denarna socialna pomoč je določena z Zakonom o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre). Dobi jo oseba, ki si denarja ne more zagotoviti z delom, z dohodki iz premoženja – ki torej zase in za družinske člane ne more zagotoviti denarnih sredstev v višini minimalnega dohodka, ki od julija 2011 znaša 230,61 evra (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve 2011).

2.4 Struktura brezposelnosti

Brezposelnost je poleg inflacije ekonomski in politični problem, in to predvsem zato, ker je BDP manjši kot bi ga država lahko ustvarila. Visoka brezposelnost pa povzroča nezaupanje državljanov (Hrovatin 2002).

Direktorica ZRSZ-ja Lučka Žižek je za časopis Aktiv.si povedala, da so brezposelne osebe, ki so se v letu 2010 odjavile iz evidence brezposelnih, v povprečju čakale na zaposlitev 7 mesecev

(moški 6,8 meseca, ženske pa 7,2 meseca), najdlje, to je 10,7 meseca, pa so čakale na zaposlitev osebe, ki so stare petdeset let in več (Miklavec in Benčina 2011).

Vodopivec idr. (2007, 83) ugotavljajo, da so ljudje z dokončano osnovno šolo za 14 % bolj produktivni kot tisti z nedokončano šolo, a prejmejo le 8 % večjo plačo; tisti z visoko izobrazbo so za 141 % bolj produktivni od tistih z nedokončano izobrazbo, njihove plače pa so večje le za 79 %. Ugotavljajo tudi produktivnost in razliko med delavci, starejšimi od 50 let, in delavci, starimi pod 30 let, pri čemer so ugotovili, da imajo starejši delavci za kar 29 % večje plače kot delavci, mlajši od 30 let. Ti rezultati so samo potrdili togost sistema določanja plač.

Preglednica 2: Brezposelne osebe po stopnji izobrazbe, december 2011

Stopnja izobrazbe	December 2011
I.	34.579
II.	5.558
III.	949
IV.	27.224
V.	29.736
VI.	4.311
VII. + VIII.	9.862
B. Š.	535

Vir: ZRSZ 2010d.

Iz preglednice 2 je razvidno, da je bilo decembra 2011 največ brezposelnih oseb s I. stopnjo izobrazbe, in to kar 34.579 oseb, najmanj pa s III. stopnjo izobrazbe, in sicer 949 oseb.

Preglednica 3: Brezposelne osebe po starostnih razredih, december 2011

Starostni razred	December 2011
Do 17 let	156
18–24 let	10.344
25–29 let	16.628
30–39 let	24.806
40–49 let	22.456
50–59 let	35.303
60 let in več	3.061
Skupaj	112.754

Vir: ZRSZ 2010d.

Iz preglednice 3 je razvidno, da je bilo največ brezposelnih v starostnem razredu 50–59 let, in to 35.303 oseb, najmanj brezposelnih pa je bilo v starosti do 17 let, in sicer 156 oseb.

2.5 Deficitarni in suficitarni poklici

Deficitarni poklici so tisti poklici, ki jih na trgu dela primanjkuje. Po podatkih ZRSZ-ja (2010e) se povpraševanje po delavcih od oktobra 2008 zmanjšuje predvsem v pridelovalnih dejavnostih, pa tudi v gradbeništvu, trgovini, prometu in skladiščenju ter v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih. Najbolj iskani poklici so: analitiki in snovalci informacijskih sistemov, inženirji elektrotehnike, inženirji strojništva, zdravniki, zobozdravniki, farmacevti, finančniki, revizorji, računovodje, fizioterapevti, medicinske sestre, kuharji, natakariji, zidarji, tesarji, elektroinštalaterji, varilci, monterji kovinskih konstrukcij, elektromehaniki, vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev.

Suficitarni poklici so tisti poklici, ki jih je na trgu preveč. Po podatkih ZRSZ-ja (2010e) se presežki pojavljajo zaradi gospodarskega prestrukturiranja, prevelikega vpisa v posamezne izobraževalne programe, ukinjanja delovnih mest zaradi gospodarske krize. Težave pri zaposlovanju bodo imeli: sociologi, antropologi, filozofi, zgodovinarji, politologi, vnašalci podatkov, uradniki v knjižnicah, arhivih ipd., drugi uradniki za pisarniško poslovanje, poklici za družabno animiranje, brusilci, polirci, ostrilci, obdelovalci lesa, krojilci, šivalci, upravljavci procesnih strojev in naprav za predelavo lesa, upravljavci strojev za površinsko obdelavo kovinskih delov, upravljavci strojev za proizvodnjo lesenih izdelkov, upravljavci strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna ipd., upravljavci strojev za proizvodnjo obutve in usnjene galanterije, sestavljalci elektronskih naprav in opreme, sestavljalci izdelkov iz kovin, gume in plastike, vratarji ipd.

Drobnič (2009, 251) ugotavlja, da je problem v strukturi delovnih mest; pomembno je, da ustvarimo visoko dodano vrednost, za kar potrebujemo sposobne inženirje in druge strokovnjake s tehničnim znanjem. Potrebna je promocija tehničnih smeri.

2.6 Ukrepi posameznika proti brezposelnosti

Posameznik, ki izgubi delo, se lahko obrne na zaposlitvene agencije, pri iskanju dela pa mu lahko pomagajo tudi družina, prijatelji ali znanci, ne nazadnje pa se lahko udeleži različnih tečajev in tako nabira nova znanja, kar mu omogoča, da ostane konkurenčen na trgu dela.

2.6.1 Kadrovske agencije

Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje v 3. členu pravi, da agencija posreduje zaposlitve za brezposelne in iskalce zaposlitve ter jih napotuje k delodajalcem, kjer sklenejo pogodbo o zaposlitvi (Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje 2006).

Kadrovske agencije iščejo tako proizvodne kot vodstvene delavce. Ukvarjajo se s posojanjem delavcev, kar pomeni, da z agencijo sklenemo pogodbo o zaposlitvi in nas plačuje, delamo pa pri podjetju, ki nas je najelo (Zaletel 2006, 77).

2.6.2 Mreženje

Zaposlitev lahko iščemo tudi prek tako imenovanega mreženja – iskanje zaposlitve prek znancev, družine, prijateljev.

Zaletel (2006, 84) pravi, da takšna oblika iskanja dela daje priložnost slabšim kandidatom z boljšimi poznanstvi, vendar je slaba stran tega, da oseba, ki priporoči kandidata za delo, tako »zastavi« svoje ime. Če se kandidat ne izkaže za dobrega delavca, utrpi škodo oseba, ki ga je priporočila.

2.6.3 Pridobivanje novih izkušenj in znanj

Menimo, da bi morala oseba, medtem ko išče zaposlitev, raziskati vse svoje možnosti, ki jih okolje ponuja in ki bi bile dobrodošle v poklicni karieri, tako pa tudi ostane aktivna in si pridobi nove izkušnje ter nova znanja.

2.7 Ukrepi države

Država z različni ukrepi skuša zmanjšati brezposelnost. Tako imamo programe aktivne politike zaposlovanja, različne zaposlitvene sejme, ki jih organizira ZRSZ, bodočim podjetnikom, ki bi želeli ustanoviti podjetje, pomaga z nepovratnimi sredstvi pri ustanovitvi lastne gospodarske dejavnosti, osebam, ki izgubijo delo ali ga aktivno iščejo in so prijavljeni na ZRSZ, pa pomaga z denarnimi nadomestili.

2.7.1 Aktivna politika zaposlovanja

Aktivna politika zaposlovanja je sestavljena iz ukrepov in programov, katerih namen je zmanjšati brezposelnost in povečati zaposljivost, uravnati povpraševanje in ponudbo na trgu, pomagati posameznikom do zaposlitve (ZRSZ 2010f). Aktivnosti aktivne politike zaposlovanja obsegajo: »povečanje zaposljivosti in znižanje brezposelnosti, preprečevanje prehoda v dolgotrajno brezposelnost, zmanjševanje strukturne brezposelnosti, povečevanje fleksibilnosti in konkurenčnosti zaposlenih, spodbujanje novega zaposlovanja in okrepitev socialne izključenosti« (ZRSZ b. l.).

Drobnič (2009, 134) pravi, da se je program aktivne politike zaposlovanja začel v procesu pogajanj Slovenije za vstop v Evropsko unijo, ki je naročila kandidatkam, da pripravijo nacionalni akcijski program zaposlovanja.

V Sloveniji je bilo po podatkih ZRSZ-ja januarja 2012 v program aktivne politike zaposlovanja vključenih 1.818 oseb (ZRSZ b. l.).

2.7.2 Zaposlitveni sejmi

Zaposlitvene sejme organizira ZRSZ po vsej Sloveniji, in sicer z namenom, da se bodoči delavci seznanijo z delodajalci na trgu, kjer lahko pridobijo informacije v zvezi z zaposlovanjem, usposabljanjem in izobraževanjem, prav tako pa se jim lahko predstavijo obetavni poklici (ZRSZ 2010g).

2.7.3 Nepovratna sredstva pri ustanovitvi lastne gospodarske dejavnosti

Pri ustanovitvi lastne gospodarske dejavnosti lahko z nepovratnimi sredstvi pomaga država ali pa Evropska unija. To so sredstva, ki so nepovratna in jih ni treba vračati.

Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI) je agencija za spodbujanje razvoja podjetništva in konkurenčnosti, hkrati pa spodbuja tuje investicije in internacionalizacije (Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije 2012).

2.7.4 Nadomestila za brezposelnost

Vodopivec (2004, 7) ugotavlja, da je s stališča posameznika, ki izgubi službo, zelo pomembno nadomestilo za brezposelnost, saj omogoča delno nadomestilo za izgubo plače in socialno zavarovanje, kar pomaga ublažiti izgubo zaposlitve in lahko pomaga zmanjšati revščino.

Na ZRSZ-ju lahko pridobimo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, če smo bili pred tem zavarovani najmanj devet mesecev v zadnjih štiriindvajsetih mesecih, če so nam bili plačani prispevki za zavarovanje za primer brezposelnosti, če nam delovno razmerje ni prenehalo po naši volji ali krivdi in če se prijavimo na ZRSZ v tridesetih dneh po prenehanju obveznega zavarovanja (ZRSZ 2010h).

Glede na to, da smo v tem poglavju pisali o brezposelnosti na splošno, se bomo v naslednjem poglavju opredelili na brezposelnost mladih.

3 BREZPOSELNOST MLADIH

Mladi so tista skupina prebivalcev, ki odrašča in je na poti iz izobraževanja v zaposlitev, pri čemer doživlja velike spremembe pri iskanju dela – še posebej zato, ker je za mlade izobražene nekoč veljalo, da bolj ko bodo izobraženi, boljše zaposlitev bodo dobili, kar pa v današnjem času ne drži več. Mladi se soočajo z ovirami, kot so pomanjkanje delovnih izkušenj, večja konkurenca na trgu dela, podaljševanje delovne dobe starejših in podobno (Trbanc idr. 2002, 37).

Trbanc idr. (2002, 39) ugotavljajo, da je mladinska brezposelnost že desetletja dva- do trikrat višja od splošnih stopenj brezposelnosti. Države želijo preprečiti njihovo dolgotrajno brezposelnost in njene posledice, posluh pa imajo tudi za najbolj ranljive skupine mladih (slabo izobraženi in osipniki, hendikepirani mladi, tisti, ki živijo na območjih z nadpovprečnimi stopnjami brezposelnosti, pripadniki etičnih skupin ipd.).

Kocbek (2010) ugotavlja, da je bolonjska reforma zgrešen projekt, saj mladim daje višjo formalno izobrazbo, manj pa znanj, ki bi jih potrebovali na delovnem mestu, delodajalci pa jim morajo kljub temu izplačati višjo plačo. Ugotavlja tudi, da je treba preobraziti izobraževalni sistem, in sicer tako, da bi mladi prihajali iz izobraževalnih sistemov z znanji, potrebnimi za zaposlovanje, za kar bi morali ministri za šolstvo, visoko šolstvo, gospodarstvo in delo tesneje sodelovati.

Posledica brezposelnosti mladih je dolgoročna odvisnost le-teh od staršev, saj s pridobljeno izobrazbo pristanejo na ZRSZ-ju ali pa opravljajo delo, ki ne ustreza njihovem nivoju izobrazbe. Mladi so se po končanem izobraževanju pripravljene zaposliti in se učiti za določeno delovno mesto, vendar se problem pojavi pri delodajalcih, ker je to za njih strošek. Država pa z ukrepi, kot sta pokojninska reforma in podaljševanje delovne dobe, skrbi bolj za polnjenje državne blagajne kot pa za mlade.

Mladi prinašajo sveže ideje in nov zagon v podjetja, vendar se veliko tega ne izkoristi, zato so mladi prisiljeni sprejeti vsakršno delo.

Po podatkih Eurostata je stopnja brezposelnosti mladih na splošno precej višja kot za druge starostne skupine. Brezposelnost mladih izračunamo tako, da število brezposelnih oseb, starih 15–24 let, delimo s celotno populacijo iste starosti – od leta 2008 se je ta precej dvignila, kar je posledica ekonomske in finančne krize (Eurostat 2012).

3.1 Brezposelnost mladih v Sloveniji

Drobnič (2009, 254) ugotavlja, da mladi premalo poznajo sebe, svoje življenjske in zaposlitvene cilje. Za nove članice Evropske unije pa je značilno predvsem, da so mladi običajno slabše plačani od drugih. Čeprav morajo imeti možnost gibanja od slabše plačanih del v boljše plačana dela, je to napredovanje težko dosegljivo, saj veliko mladih dela začasne oziroma prilagodljive oblike dela.

Ivančič (2010, 37–38) pravi, da so mladi najbolj mobilna skupina na trgu zaposlovanja, kar prinaša tudi negativne posledice zaradi izkušenj brezposelnosti. Namesto da bi mladi napredovali, izkusijo vrsto prilagodljivih oblik dela in neustreznih delovnih mest, ki potem lahko določijo potek poklicne kariere.

Spodnja tabela prikazuje stopnjo brezposelnosti v Sloveniji za osebe, stare 15–24, v letih 2006–2010.

Preglednica 4: Stopnja brezposelnosti mladih v Sloveniji

Leto	2006	2007	2008	2009	2010
Stopnja brezposelnosti*	13,9	10,1	10,4	13,6	14,7

*Osebe, stare 15–29 let.

Vir: Eurostat 2012.

Preglednica 4 prikazuje stopnjo brezposelnosti mladih v Sloveniji, ki je bila najnižja leta 2007, ko je znašala 10,1 %, najvišja pa leta 2010, ko je znašala 14,7 %. Menimo, da je to posledica finančne in gospodarske krize.

Po podatkih SURS-a (2011b) je največje povečanje brezposelnosti zaznati med mladimi, starimi 25–34 let, ki zaradi neodzivnosti trga svoj študij podaljšujejo.

Preglednica 5: Število brezposelnih mladih

	Dec. 2007	Dec. 2008	Dec. 2009	Dec. 2010	Dec. 2011
Do 18 let	98	117	130	104	156
Nad 18 do 25 let	9.046	8.282	11.929	11.308	10.344
Nad 25 do 30 let	10.581	9.824	15.365	16.282	16.628

Vir: ZRSZ 2010i.

Iz preglednice 5 lahko razberemo, da je bilo največ mladih brezposelnih v letih 2009–2010, kar je po našem mnenju posledica gospodarske krize. Mladih, starih do 18 let, je bilo največ brezposelnih leta 2010, in sicer 156. Mladih, starih nad 18 do 25 let, je bilo največ brezposelnih leta 2009, in sicer 11.929. Brezposelnost mladih, starih nad 25 do 30 let, pa se z nadaljevanjem krize povečuje. Gospodarska kriza je vplivala na dvig števila brezposelnih mladih, saj se je število oseb iz leta 2008 v leto 2009 naglo povečalo.

3.2 Značilnosti brezposelnih mladih

Mladi se od drugih na trgu dela razlikujejo po značilnostih, ki so pomembne za delodajalce. Med te značilnosti spadajo znanje, delovne izkušnje in značilnosti, ki so posledica socializacije (sociokulturni kapital), ali osebne lastnosti (Trbanc 2002, 339–340).

3.2.1 Znanje

Mladi po končanem šolanju prinašajo na trg dela sveže znanje, kar jim daje prednost pred tistimi, ki so zaključili šolanje pred časom. Poleg tega si mladi nabirajo znanje v pristočasnih dejavnostih, kot so na primer učenje tujega jezika, sposobnost delovanja v timu, različne komunikacijske sposobnosti, večja mobilnost in podobno. Na drugi strani pa imamo veliko mladih, ki so predčasno zaključili šolanje, osnovnošolsko ali srednješolsko, in ti so v slabšem položaju, saj niso tako konkurenčni kot tisti mladi, ki so zaključili šolanje (Trbanc idr. 2002, 340).

3.2.2 Delovne izkušnje

Menimo, da so delovne izkušnje za delodajalca zelo pomembne, saj na podlagi zgodovine del, ki jih je oseba opravljala, lahko določi, ali je primerna za delovno mesto ali ne. Žal pa je velik problem mladih, da imajo po končanem izobraževanju le izkušnje, ki so jih pridobili z delom prek študentskih servisov, le-te pa po navadi nimajo veze z njihovim poklicem, saj so ta dela opravljali le zaradi zaslужka. Nekateri sicer opravljajo dela, ki so primerna za njihov poklic, in imajo tako vsaj nekaj izkušenj, vendar ta dela niso vezana na stalna dela, ampak zgolj kratkotrajnejša.

3.2.3 Sociokulturni kapital

Med sociokulturni kapital spadajo posledice socializacije, predhodne izkušnje in osebne lastnosti (Trbanc idr. 2002, 342).

3.3 Vzroki brezposelnosti

Trbanc idr. (2002, 343) položaj mladih na trgu dela opredeljujejo z naslednjimi dejavniki: znižanje rodnosti v Evropi, spremembe v izobraževalnih sistemih in zviševanje izobraževalnih aspiracij ter spremembe na trgu dela, kar vpliva na zaposlitvene priložnosti mladih.

Mladinska brezposelnost se pojavlja zaradi podaljševanja delovne dobe starejših, pomanjkanja delovnih izkušenj in izbire neustrezne izobrazbe.

3.3.1 Podaljševanje delovne dobe starejših

Ker na trg dela vstopa manj mladih, si Evropska unija prizadeva, da bi povišala upokojitveno starost Evropejcev za pet let (Drobnič 2009, 262).

V prilogi 1 smo primerjali mlade, stare 0–29 let, s starostno skupino 30–59 in s starostno skupino 30–64 let. Najprej smo vzeli starostno skupino 30–59 let, ker se ženske upokojijo pri 57 letih, moški pa pri 58. Upoštevajoč ta pogoj imamo, demografsko gledano, več oseb, starih 30–59 let,

kot pa mladih, starih 0–29 let. Ob predpostavki, da bi vsi starejši delali in se upokojili s 57 in 58 leti, imamo res premalo mladih, ki bi jih nadomestili. Zaradi tega želi Vlada Republike Slovenije postopno dvigovati delovno dobo na 65 let. Če pogledamo starostni razred 30–64 let, lahko vidimo, da se število oseb iz leta v leto povečuje. Če predpostavimo, da vsi delajo in bi delali do 65. leta, je še vedno velika razlika med številom mladih in njimi. Leta 2011 je tako mladih, starih 0–29 let, 666.218, starih 30–64 pa 1.045.027, kar pomeni, da razlika v številu med mladimi in starejšimi znaša kar 378.809 oseb.

Čeprav na trg dela vstopa vse manj mladih in je več starejših, so posledica gospodarske in finančne krize ter plačilne nediscipline vodile do zaprtja nekaterih podjetij in tako v brezposelnost porinile veliko starejših delavcev. To je razlog, zaradi katerega se Slovenija sooča z veliko stopnjo brezposelnosti, čeprav naj bi se ta začela zniževati.

3.3.2 Pomanjkanje delovnih izkušenj

Mladi se na trgu dela soočajo z izzivi, kot je tudi pomanjkanje delovnih izkušenj. Menimo, da do tega pride tudi zato, ker so izobraževalni sistemi naravnani tako, da ponujajo mladim več teoretičnega kot pa praktičnega znanja, poleg tega pa je sodelovanja z delodajalci med študijem zelo malo oziroma je delo med študijem omejeno le na študentsko delo, zaradi česar se manj mladih sreča z bodočim delodajalcem in delajo zgolj zato, da kaj zaslužijo.

Študentsko delo je opisano v ZDR. Vanj se lahko vključijo osebe s statusom dijaka ali študenta, osebe, ki so služile vojaški rok in bodo dobile status študenta z začetkom novega šolskega leta, osebe, ki izgubijo status študenta (pavzerji), osebe, ki niso zaposlene in imajo 15 let, so zaključile osnovno šolo in bodo pridobile status dijaka v naslednjem šolskem letu (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve 2011).

Delodajalci ponujajo kadrovske štipendije, s katerimi pomagajo dijakom in študentom priti do ustreznega poklica oziroma izobrazbe, kar omogoča njihovo večjo zaposljivost (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve 2011).

Avsec idr. (2007) ugotavljajo, da je največja težava mladih brezposelnih predvsem v pomanjkanju delovnih izkušenj, ker večina mladih pride na trg dela z neformalnimi delovnimi izkušnjami, pridobljenimi prek študentskih servisov, večina delodajalcev pa zahteva izkušnje, ki so tudi zapisane v delovno knjižico.

Ivančič (2010, 73) ugotavlja, da je bilo obvezno pripravništvo v veljavi vse do leta 2002, ko so sprejeli prenovljen ZDR, v skladu s katerim pripravništvo ni več obvezno, vendar se posledice občutno kažejo v zmanjšanju prijavljenih potreb po pripravnikih.

Menimo, da se veliko mladih sooča s pomanjkanjem delovnih izkušenj, zato se ne morejo prijaviti na takšna delovna mesta, ki to zahtevajo. To bi lahko omilili s pripravništvom, ki je bilo

pred uvedbo novega zakona obvezno. Študentsko delo se lahko šteje kot izkušnja, ki jo lahko mladi uporabijo pri iskanju prve službe, potrebujejo le referenčno pismo delodajalca.

3.3.3 Neustrezna izobrazba

V Sloveniji je še vedno več družboslovcev kot naravoslovcev, zdravstva in sociale, vendar pa za to niso krivi samo študenti, ki se odločijo za družboslovno smer, ampak tudi država, ki nima posluha za potrebe gospodarstva in trga (Franca idr. 2006, 24).

Država bi morala z različnimi spodbudami že na prehodu iz osnovne v srednjo šolo kot na prehodu iz srednje v visoko ali višjo šolo poskrbeti za razvoj pravih kadrov. Potrebna bi bila tudi večja angažiranost podjetij, ki jim primanjkuje pravega kadra.

3.4 Posledice brezposelnosti

Posledice brezposelnosti se kažejo v socialni, psihološki in ekonomski izključenosti.

Te tri posledice najbolj občutijo mladi, ki so predčasno izključeni iz izobraževanja, tisti, ki gredo neposredno iz šole na delo, zaradi česar vstopijo v nizkokvalificirane in nestabilne segmente na trgu dela, tisti, ki postanejo nezaposleni takoj po usposabljanju, tisti s slabšimi izobraževalnimi kvalifikacijami (čeprav so dokončali osnovno šolo), mladi, ki nimajo finančne in čustvene podpore družine, in tisti, ki si izberejo alternativno pot (na primer zgodnje starševstvo) (Walther in Pohl 2005, 417).

3.4.1 Socialna izključenost

Mladi, ki so dalj časa brezposelni, se soočajo s problemom revščine, ni pa nujno, da se počutijo tudi socialno izključene, saj imajo prijatelje, družino. Gre bolj za pripadnost k neki skupini, občutek, da smo del nečesa.

3.4.2 Psihološka izključenost

Ule (2008, 216) ugotavlja, da dolgoročna brezposelnost mladih prinaša spremembo odnosa do dela. Nekateri, ki imajo delo za visoko vrednoto, brezposelnost doživijo močno psihično obremenjujoče.

Ule idr. (2000, 49) pravijo, da brezposelnost mladih pušča predvsem psihične posledice na samopodobi, stopnji samospoštovanja in občutku obvladljivosti življenja, zaradi česar se med mladimi pojavlja več depresivnih razpoloženj. Dodajajo tudi, da se psihične posledice brezposelnosti kažejo kot psihosomatske motnje, ki se kažejo kot hipertenzije, glavoboli, ulkusi in alergije, lahko pa tudi ogrozijo fizično zdravje.

3.4.3 Ekonomska izključenost

Visok delež prilagodljivih oblik dela za mlade povzroča nekatere probleme, kot je majhna finančna neodvisnost, zaradi česa ne morejo najeti ali kupiti stanovanja, to pa povzroča odlašanje sklenitve zakonske zveze in odločitev za prvega otroka. Lahko rečemo, da so mladi žrtev socialne varnosti in ekonomskega položaja, v katerem se znajdejo (Dragoš idr. 2010, 152).

3.5 Ukrepi posameznika proti brezposelnosti

3.5.1 Iskanje zaposlitve

S končano srednjo šolo ali fakulteto se veliko mladih sooča s problemom iskanja zaposlitve. Zaletel (2006, 151) ugotavlja, da prvi iskalci zaposlitve niso privlačni za delodajalce, če še nimajo delovnih izkušenj, imajo pa nekaj drugih prednosti pred drugimi iskalci, le pravilno jih morajo predstaviti in jih tako prepričati.

Bolles (2005, 73–75) pravi, da so najboljši načini iskanja zaposlitve poizvedovanje pri prijateljih, sorodnikih, krajevni srednji šoli in fakulteti, posredovanje prošnje delodajalcem, ki se nam zdijo zanimivi, in to ne glede na to, ali imajo objavljeno prosto delovno mesto ali ne, delodajalce, ki se nam zdijo primerni, pa lahko tudi pokličemo.

3.5.2 Prilagodljivost mladih

Trbanc idr. (2002, 351) ugotavlja, da so mladi kategorija, ki se jim bo zmanjšala ponudba tipičnih oblik zaposlitve in povečala ponudba netipičnih oblik zaposlitve, kar še posebej velja za zaposlitve s krajšim delovnim časom in zaposlitve za določen čas.

Med netipične oziroma prilagodljive pogodbe o zaposlitvi spadajo: pogodbe za določen čas, zagotavljanje dela drugemu uporabniku, javna dela, pogodbe s poslovodnimi osebami in prokuristi in pogodbe za krajši delovni čas.

Pogodba o zaposlitvi za določen čas se sklene takrat, ko gre za delo, ki traja določen čas, če nadomeščamo odsotnega delavca, če ima podjetje povečan obseg dela, če zaposlimo tujca ali osebe brez državljanstva, poslovodne osebe, če gre za sezonsko delo, če gre za delavca, ki opravlja pripravništvo, usposabljanje oziroma izobraževanje, če gre za opravljanje javnih del, projektno delo in druge primere, ki jih določa zakon ali kolektivna pogodba določene dejavnosti (Zakon o delovnih razmerjih 2007, 52. člen).

Med recesijo, predvsem v letih 2008–2009 so delovna mesta izgubili tisti, ki so bili zaposleni za določen delovni čas. Tako so predvsem tujci in mladi postali žrtve gospodarskih razmer. Tak trg omogoča prilagodljivost, ki je z makroekonomskega vidika dobrodošla (Drobnič 2009, 106).

Med prilagodljive oblike dela spada tudi študentsko delo, vendar ga lahko opravljajo le mladi, ki so še vedno vključeni v proces izobraževanja (dijaki in študenti).

3.6 Ukrepi države proti brezposelnosti

3.6.1 Aktivna politika zaposlovanja

V okviru programa aktivne politike zaposlovanja država vključuje mlade v različne programe, kot so: programi spodbujanja zaposlovanja in samozaposlovanja, programi za poklicno in zaposlitveno informiranje, svetovanje in motiviranje, programi usposabljanja in izobraževanja ter programi socialne vključenosti (ZRSZ b.l.).

Med programe usposabljanja in izobraževanja spadajo naslednji programi: institucionalno usposabljanje, priprave na nacionalne in temeljne poklicne kvalifikacije, projektno učenje za mlajše odrasle, usposabljanje za življenjsko uspešnost ter formalno izobraževanje (ZRSZ b.l.).

3.6.2 Štipendije

Država z različnimi štipendijami spodbuja mlade k izobraževanju in so namenjene kritju stroškov izobraževanja. V Sloveniji imamo naslednje štipendije: Zoisove, kadrovske, občinske in državne štipendije, štipendije državnih organov, štipendije za izobraževanje v tujini, štipendije za izobraževanje tujih državljanov v Sloveniji, štipendije za študij zamejcev in Slovencev po svetu. V prilogi 2 lahko vidimo, kdo jih podeljuje in komu.

Iz priloge 3 lahko vidimo, koliko dijakov in študentov je prejelo štipendije v letih 2007–2010. V vseh štirih letih je bilo tako dijakom kot študentom podeljenih največ državnih štipendij. Pri dijakih v nobenem letu ni bila podeljena štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu. Pri dijakih in študentih je bilo poleg državnih štipendij podeljenih največ Zoisovih štipendij. Pri dijakih se podeli najmanj drugih štipendij, pri študentih pa štipendij za Slovence v zamejstvu in po svetu.

3.6.3 Mladi in podjetništvo

Mladi, ki ne dobijo službe, lahko ustanovijo svoje podjetje, za kar je potrebna dobra ideja ali pa pomanjkanje kadra na trgu dela, kot na primer pomanjkanje zdravnikov, zobozdravnikov in drugih.

Mladi potrebujejo za ustanovitev podjetja dobro idejo. Za uresničitev te ideje potrebujejo poslovni načrt. Za pripravo le-tega in drugih dokumentov, ki jih potrebujejo za ustanovitev podjetja, se lahko obrnejo na različne podporne institucije, kot so podjetniški inkubatorji,

univerzitetni inkubatorji, tehnološki parki, Poslovni angeli Slovenije, Slovenski podjetniški sklad, Zavod mladi podjetnik in podobno (Huber 2008).

Pri nas delujejo tehnološki parki in podjetniški inkubatorji. »Podjetniški inkubator je namenjen vsem dejavnostim, tehnološki parki so osredotočeni na inkubacijo visokotehnoloških podjetij, univerzitetni pa se od drugih dveh bistveno razlikujejo predvsem v osnovnem cilju; nadgrajevati raziskovalne rezultate študentov in zaposlenih v uporabne tehnologije oziroma prenos teorije v prakso« (Bregar 2009).

Vadnjal (2011) svetuje mladim, ki se želijo podati v podjetništvo, da najprej organizirajo kakšen študentski projekt, kjer morajo zbrati različne donatorje, sponzorje, saj je podjetniška pot na začetku garanje, ki pa lahko traja tudi nekaj let. Poudarja, da je podjetništvo stil življenja in da so nekateri za to rojeni, čeprav se ne odločijo za to pot, spet drugi se tega naučijo. Ugotavlja, da imajo mladi veliko idej, vendar se problem pojavi, ker jim primanjkuje kapitala in znanja.

V nadaljevanju bomo obravnavali brezposelnost mladih v slovenskih občinah.

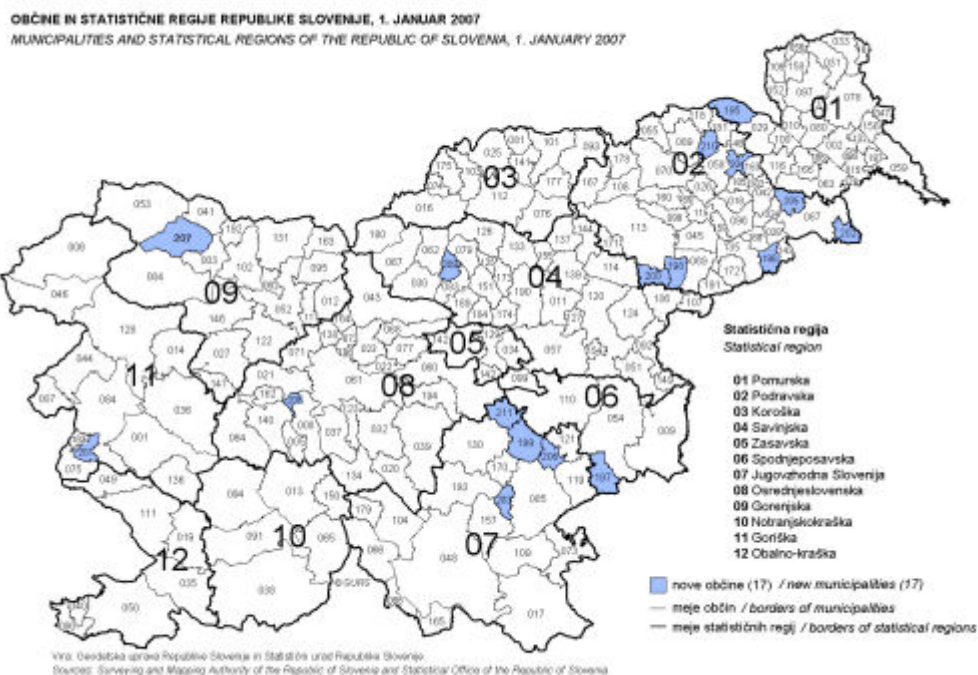
4 BREZPOSELNOST: PRIMERJAVA MED SLOVENSKIMI OBČINAMI

V nadaljevanju bomo predstavili brezposelnost mladih v slovenskih občinah, pri čemer nas predvsem zanima, katere občine so bolj naklonjene mladim in jim ponujajo zaposlitev ter katere manj, kar posledično vpliva na izseljevanje mladih in podobno.

Analizirali bomo naslednje podatke o občinah: število prebivalcev, število delovno aktivnega prebivalstva, število mladih brezposelnih, število šol, število prebivalcev po doseženi izobrazbi, število samomorov, število podjetij po občinah, število delovne emigracije, višina povprečne plače, število priseljenih iz drugih občin.

4.1 Predstavitev občin

Slovenija ima dvanajst statističnih regij, vsaka regija pa vsebuje več občin. V nadaljevanju bomo predstavili regije z občinami.

Slika 2: Občine in statistične regije Republike Slovenije

Vir: SURS 2007.

Slovenija ima 211 občin, le-te pa se razlikujejo po velikosti, številu prebivalcev, številu podjetij in podobno.

Pred letom 1994 je bilo v Sloveniji več manjših občin, skupaj 384. Nato so bile ustanovljene večje občine, imenovane komune, ki so bile samoupravne lokalne skupnosti. Po letu 1994 je bil

sprejet Zakon o lokalni samoupravi in s to reformo je bilo ustanovljenih 147 manjših občin. Občine so tako postale temeljne samoupravne lokalne skupnosti, ki so samostojno urejale in opravljale svoje zadeve ter naloge, ki so bile prenesene z zakoni. Tako je enajst občin dobilo status mestnih občin. Konec leta 1998 je bilo ustanovljenih šestinštirideset novih občin. Leta 2002 so bile z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin in določitvi njihovih območij izvedene spremembe v obsegu območij občin, v njihovem poimenovanju ali v obojem. Leta 2006 je bilo ustanovljenih sedemnajst novih občin in tako se je število občin povečalo iz 193 na 210. Veliko sprememb je bilo v letih 2009 in 2010. Februarja 2011 je bila ustanovljena občina Mirna, občina Ankaran pa še ne (zaradi zakonodajnih zapletov) (SURŠ b.l.c).

4.2 Deficitarni poklici

ZRSZ na podlagi povpraševanj po poklicih sestavi letni pregled suficitarnih in deficitarnih poklicev. Le-te razvrsti po območnih službah, ki zajemajo naslednje občine: Celje, Koper, Kranj, Ljubljano, Maribor, Mursko Soboto, Novo Gorico, Novo mesto, Ptuj, Sevnico, Trbovlje, Velenje.

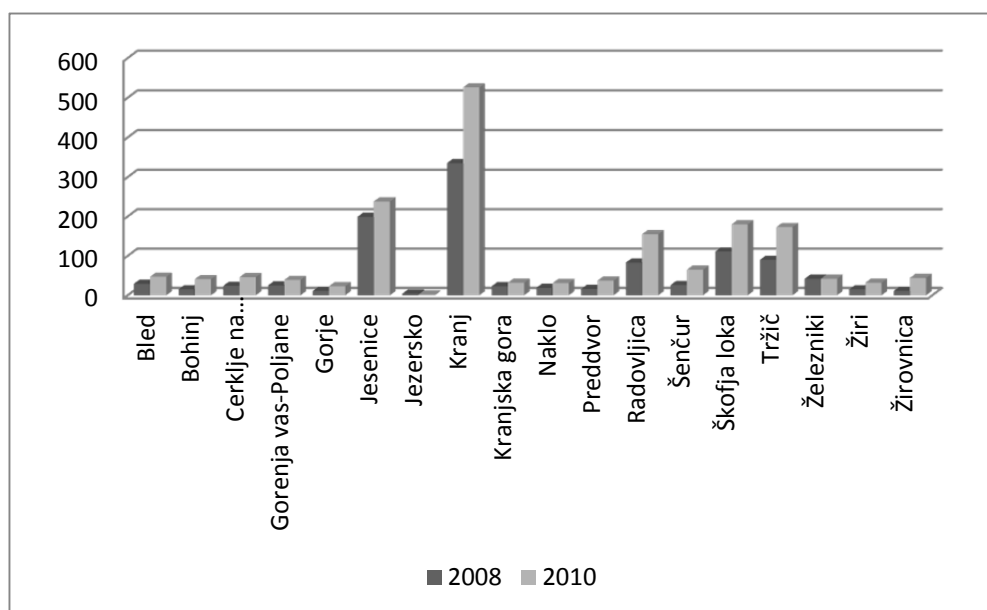
Največ prostih delovnih mest je bilo na področju predelovalnih dejavnosti, in sicer kar 38.548, najbolj pa je poraslo povpraševanje na naslednjih področjih:

- v proizvodnji usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov,
- v proizvodnji papirja in izdelkov iz papirja,
- v obdelavi in predelavi lesa,
- v proizvodnji kovin,
- v dejavnosti popravil in montaže strojev ter naprav,
- v proizvodnji drugih strojev in naprav,
- v proizvodnji kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav, ter v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov (ZRSZ 2010j).

Menimo, da bi morali imeti delodajalci, ministrstva in šole za te poklice večji posluš ter jim nameniti več pozornosti, sploh kar se tiče delovnega časa, plač, delovnih razmer, dopustov ipd., saj se mladi zaradi nesorazmerij med plačo, delovnimi razmerami in delovnim časom za te poklice neradi odločajo. Pomembna je promocija teh poklicev, in to tako za izobraževanje kot za prekvalifikacijo, s povečanjem števila štipendij za to področje pa bi dosegli tudi večje zanimanje za omenjene poklice.

4.3 Brezposelnost mladih po občinah in regijah

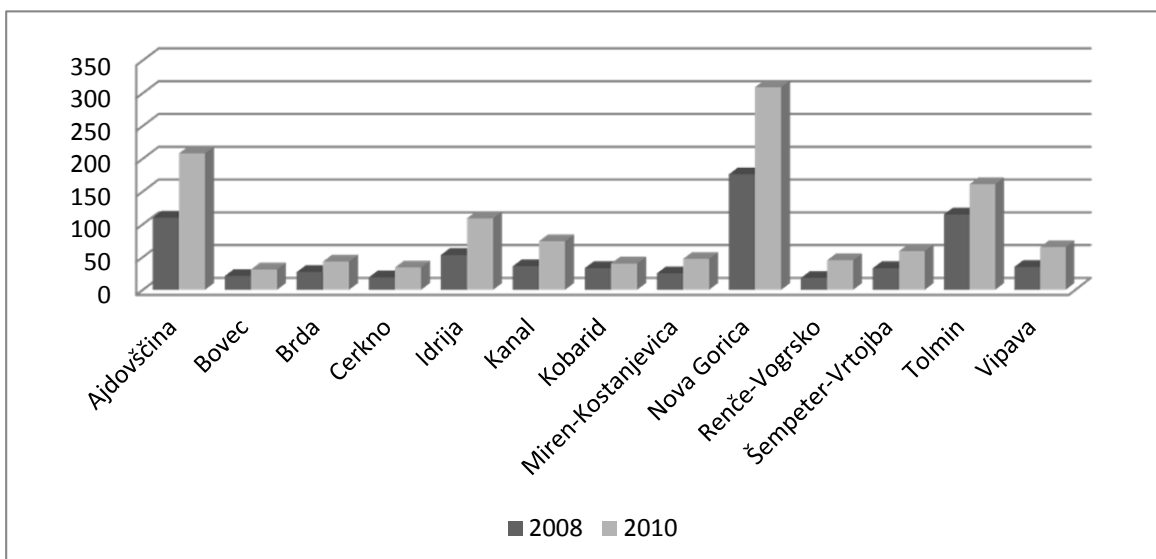
Brezposelnost mladih je odvisna tudi od tega, v kateri regiji in občini živijo mladi. Slovenija je razdeljena na dvanajst statističnih regij, ki so razdeljene na občine. Vsaka občina ima svoje značilnosti, med njimi je tudi brezposelnost mladih. V nadaljevanju bomo pregledali regije in občine ter brezposelnost mladih v le-teh. Kot že rečeno, je Slovenija razdeljena na dvanajst statističnih regij: gorenjsko, goriško, jugovzhodno Slovenijo, osrednjeslovensko, koroško, notranjsko-kraško, obalno-kraško, osrednjeslovensko, podravsko, pomursko, savinjsko, spodnjeposavsko in zasavsko. Občine smo najprej razdelili po regijah glede na brezposelnost mladih, da imamo lažji pregled nad občinami v zvezi s to problematiko.

Slika 3: Brezposelnost mladih v gorenjski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

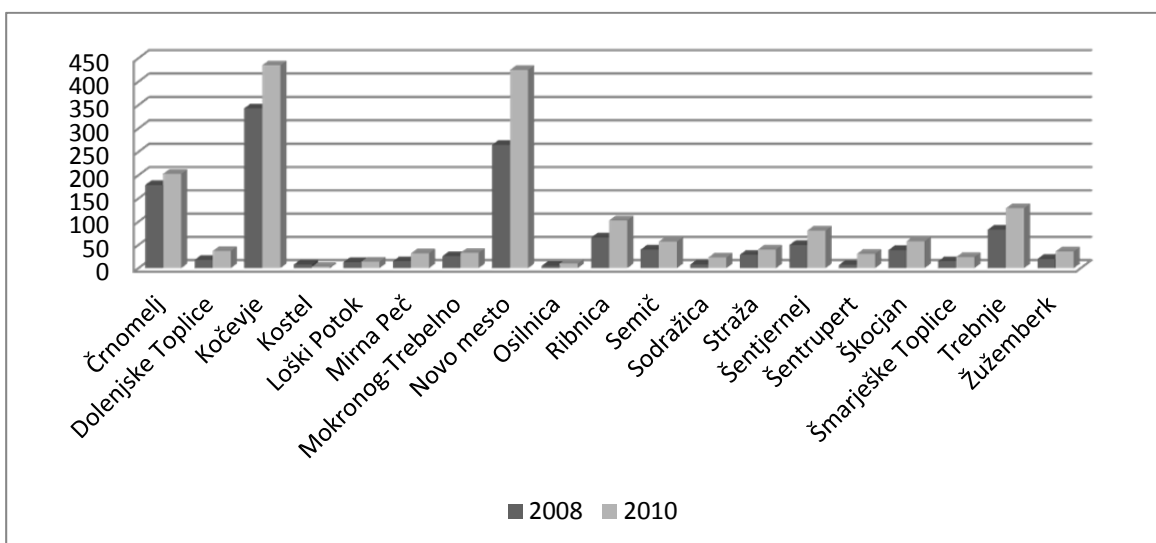
Iz slike 3 lahko razberemo, da je bila brezposelnost mladih v gorenjski regiji tako leta 2008 kot leta 2010 najvišja v občinah Jesenice in Kranj. V občini Kranj se je ta leta 2010 zelo povečala glede na leto 2008. Najmanjša brezposelnost je bila v občini Jezerško, in to v obeh obravnavanih letih.

Slika 4: Brezposelnost mladih v goriški regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

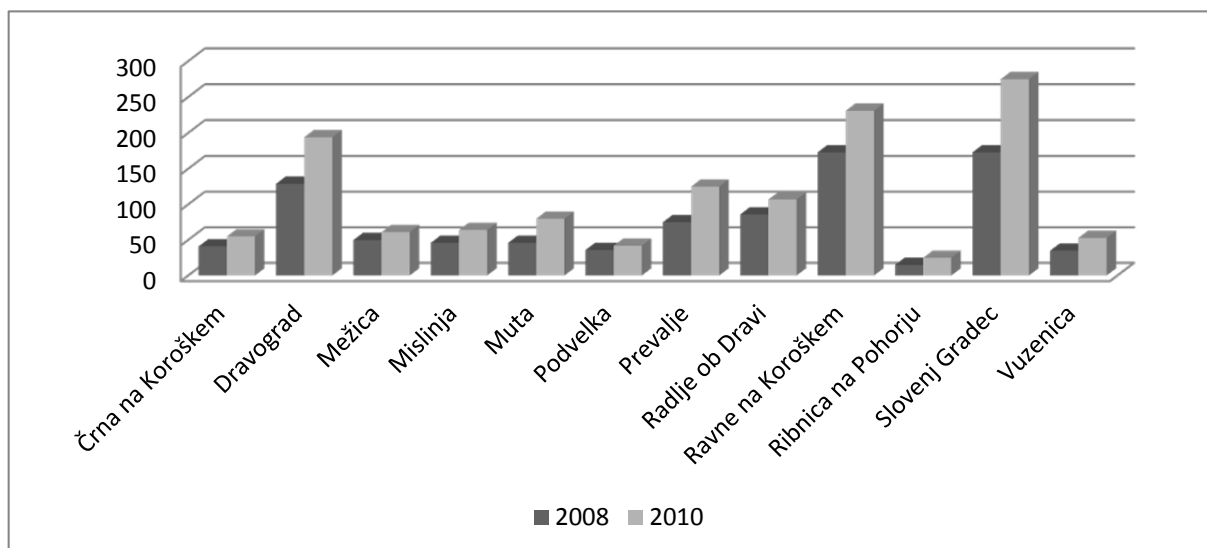
Iz slike 4 je razvidno, da je bila v letih 2008 in 2010 najvišja brezposelnost mladih v občinah Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin. V Ajdovščini se je število brezposelnih mladih leta 2008 iz 110 povečalo na 208, v Novi Gorici iz 176 na 309, v Tolminu pa iz 115 na 161.

Slika 5: Brezposelnost mladih v regiji jugovzhodna Slovenija po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

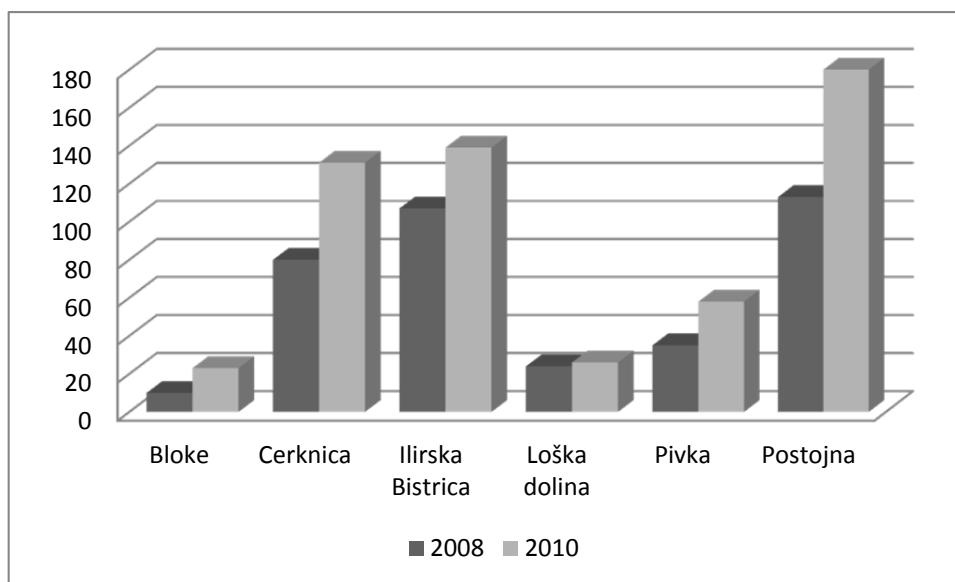
Iz slike 5 lahko razberemo, da je bila v letih 2008 in 2010 najvišja brezposelnost mladih v občinah Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. Najvišja razlika je v občini Novo mesto, kjer je bilo leta 2008 265 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 425. Najnižja brezposelnost je bila v občinah Kostel, Loški Potok in Osilnica.

Slika 6: Brezposelnost mladih v koroški regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slike 6 je razvidno, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost mladih v občinah Dravograd, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec. Največjo porast brezposelnosti je zaznati v občini Slovenj Gradec, v kateri je bilo leta 2008 173 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 275. Najnižjo porast brezposelnosti je zaznati v občini Ribnica na Pohorju, kjer je bilo leta 2008 15 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 25.

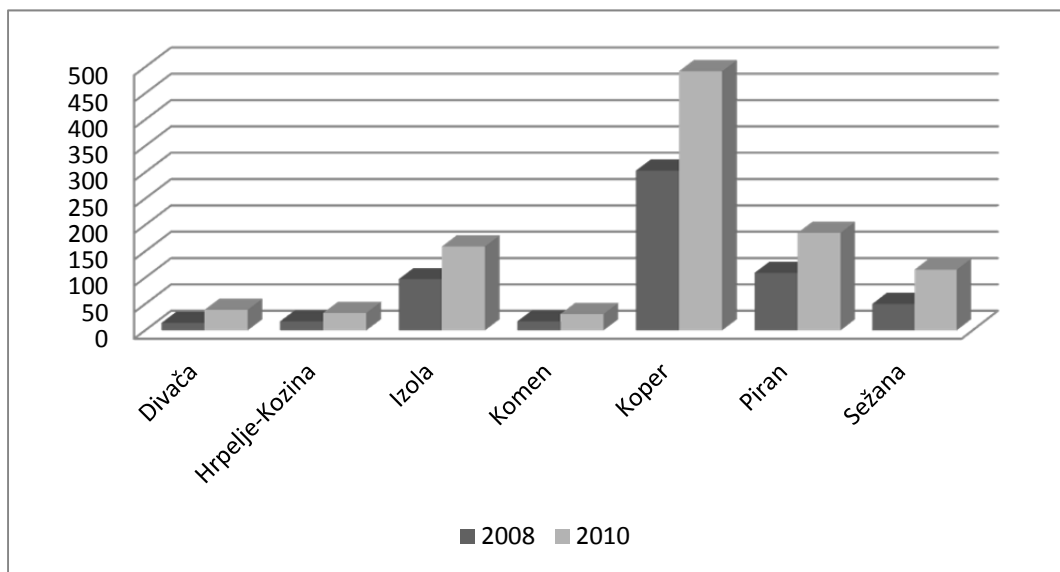

Slika 7: Brezposelnost mladih v notranjsko-kraški regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slike 7 je razvidno, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost v občinah Cerknica, Ilirska Bistrica in Postojna. Število brezposelnih mladih v Postojni je iz 113 v letu 2008 naraslo na 180 leta 2010, kar je za 67 mladih več kot v letu 2008. Najnižjo brezposelnost mladih je

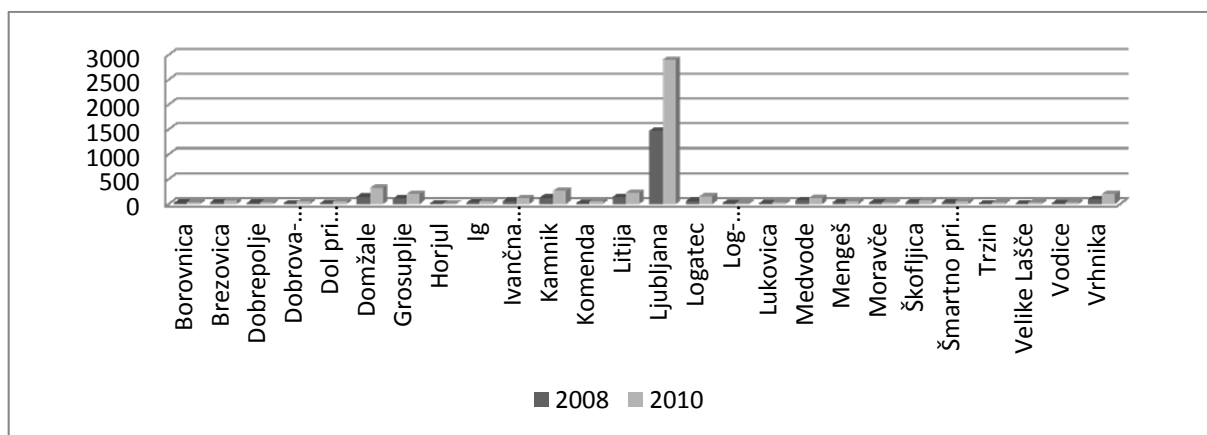
zaznati v občinah Bloke in Loška dolina. V občini Bloke je bilo leta 2008 10 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 23.

Slika 8: Brezposelnost mladih v obalno-kraški regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slike 8 lahko razberemo, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost mladih v občinah Izola, Koper in Piran. V Kopru so bili leta 2008 303 brezposelni mladi, leta 2010 pa 492, kar je za kar 189 oseb več kot v letu 2008. Najnižjo brezposelnost mladih je zaznati v občinah Divača, Hrpelje - Kozina in Komen.

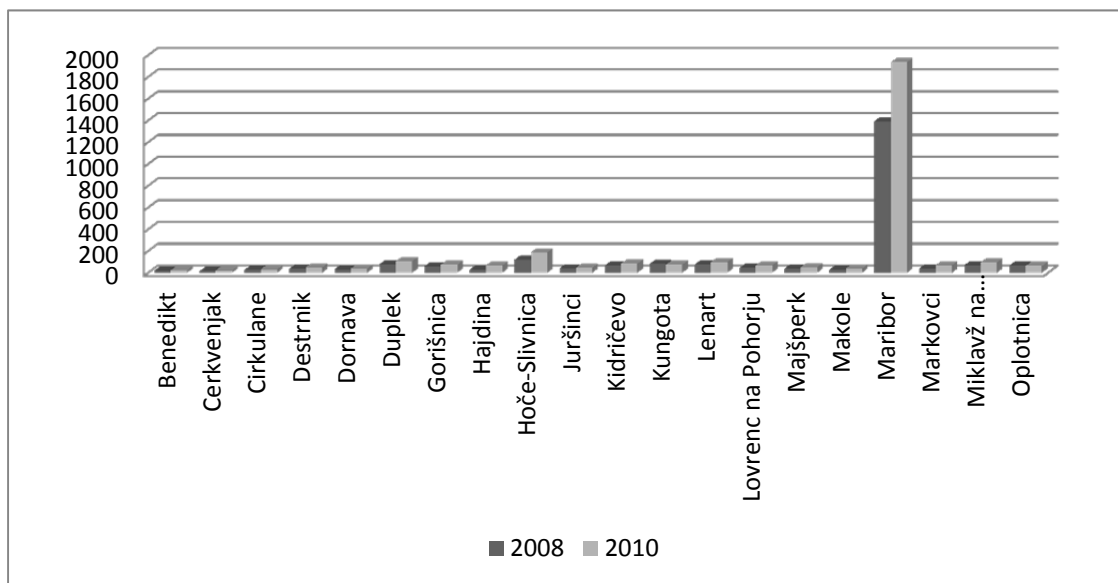

Slika 9: Brezposelnost mladih v osrednjeslovenski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

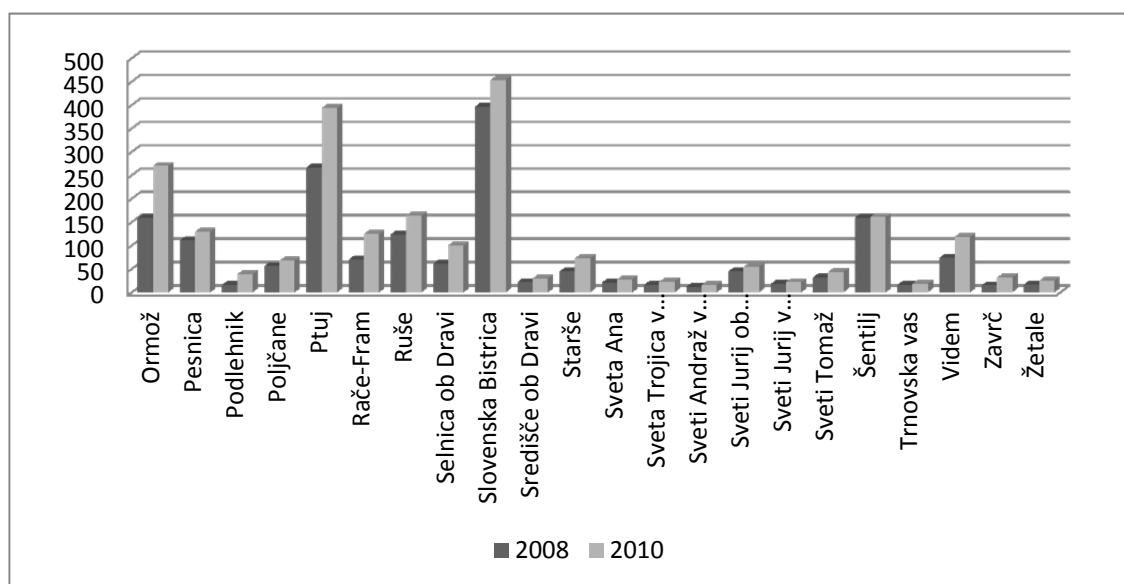
Iz slike 9 lahko razberemo, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost mladih v občinah Domžale, Grosuplje, Kamnik, Litija, Ljubljana in Vrhnika. Največjo porast brezposelnosti mladih je zaznati v občini Ljubljana, kjer je bilo leta 2008 1.472 brezposelnih

mladih, leta 2010 pa 2.902, kar je za 1.430 oseb več kot v letu 2008. V drugih občinah ni takšnih razlik; zaznati je sicer porast brezposelnosti, vendar ne v takšni meri, kot v občini Ljubljana.

Slika 10: Brezposelnost mladih v podravski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

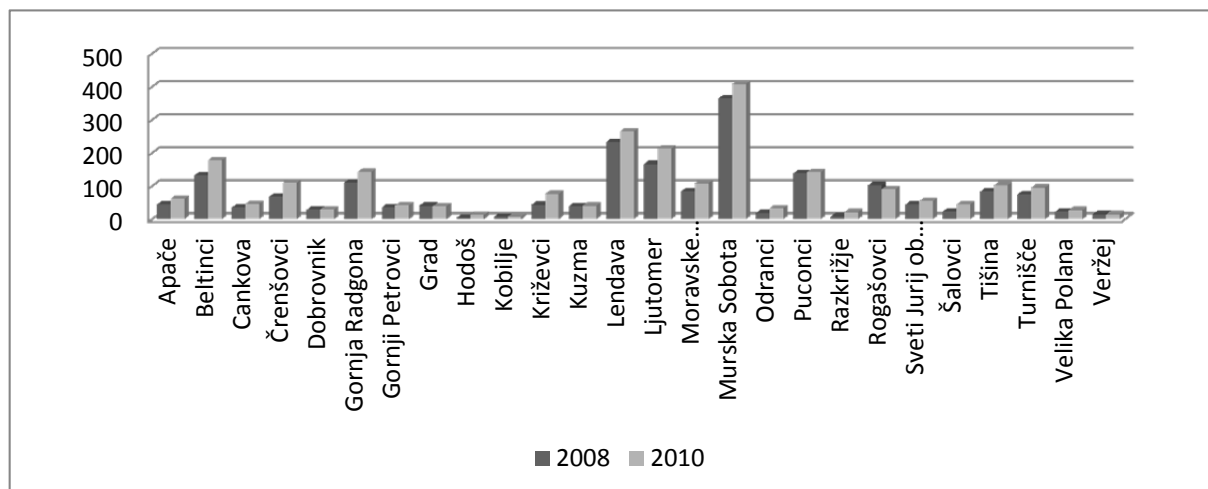
Slika 11: Brezposelnost mladih v podravski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slik 10 in 11 je razvidno, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost mladih v naslednjih občinah: Hoče - Slivnica, Maribor, Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica. Največjo brezposelnost je zaznati v občini Maribor, kjer je bilo leta 2008 1.394 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 1.935, kar je za 541 mladih več kot v letu 2008. Najmanjšo razliko v brezposelnih

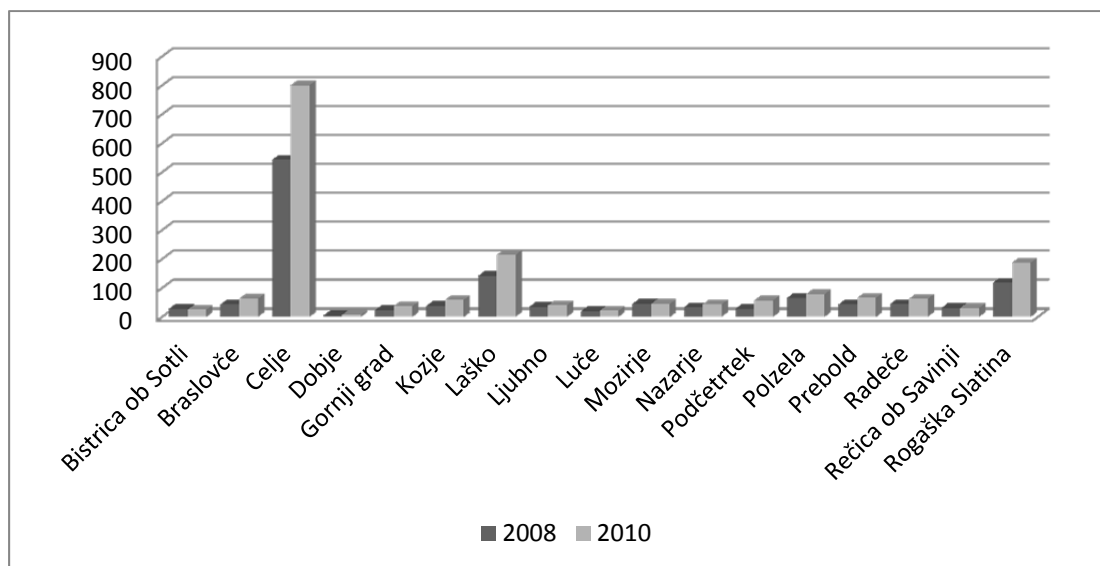
mladih je zaznati v občini Šentilj, kjer razliko med letoma 2008 in 2010 predstavlja le ena oseba več v letu 2010.

Slika 12: Brezposelnost mladih v pomurski regiji po občinah, 2008 in 2010

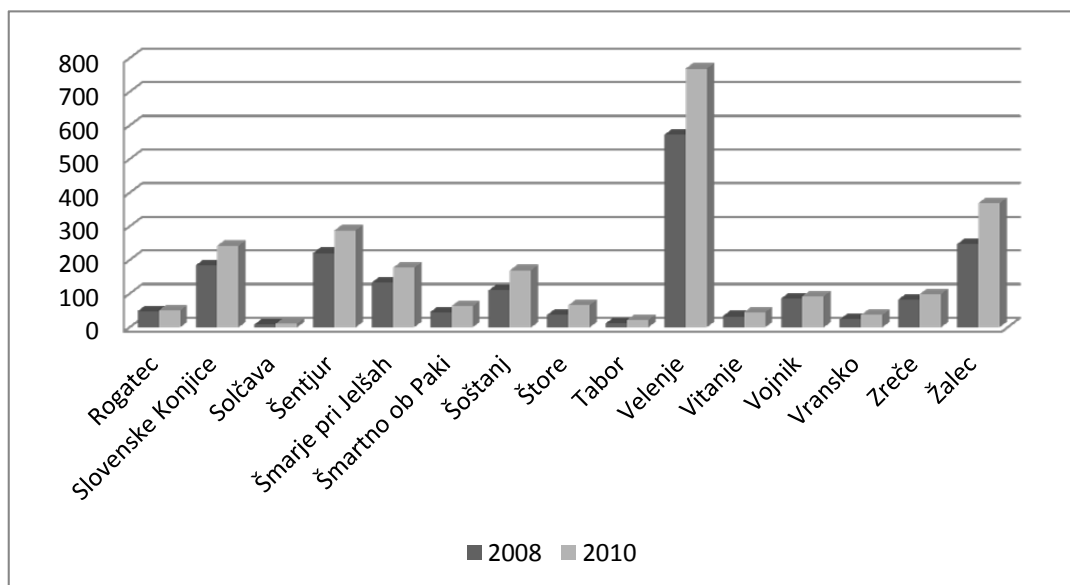
Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slike 12 je razvidno, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost mladih v občinah Beltinci, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota in Puconci. Največja brezposelnost mladih je tako bila v Murski Soboti, kjer je bilo leta 2008 366 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 409, kar je za 43 oseb več kot v letu 2008. Število brezposelnih mladih se ni spremenilo v občini Veržej, kjer je bilo tako leta 2008 kot leta 2010 15 brezposelnih mladih.

Slika 13: Brezposelnost mladih v savinjski regiji po občinah, 2008 in 2010

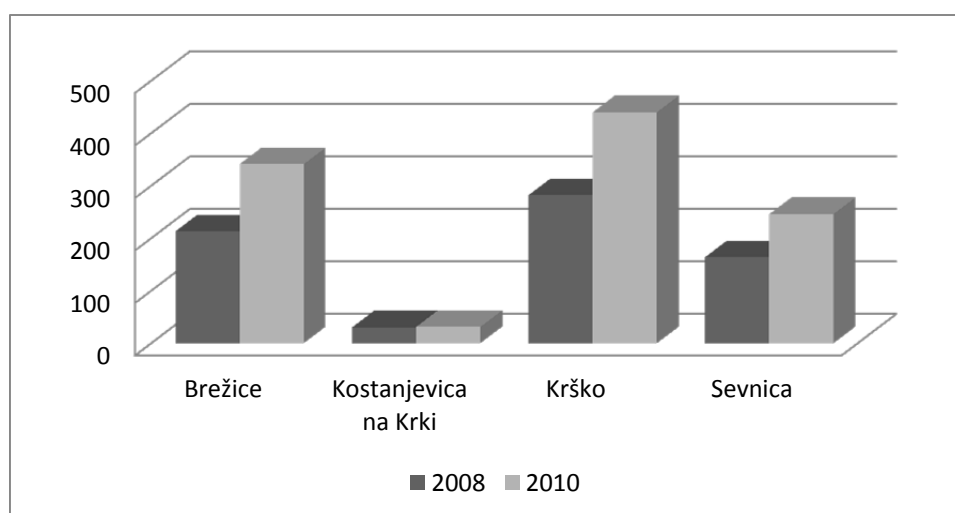
Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Slika 14: Brezposelnost mladih v savinjski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

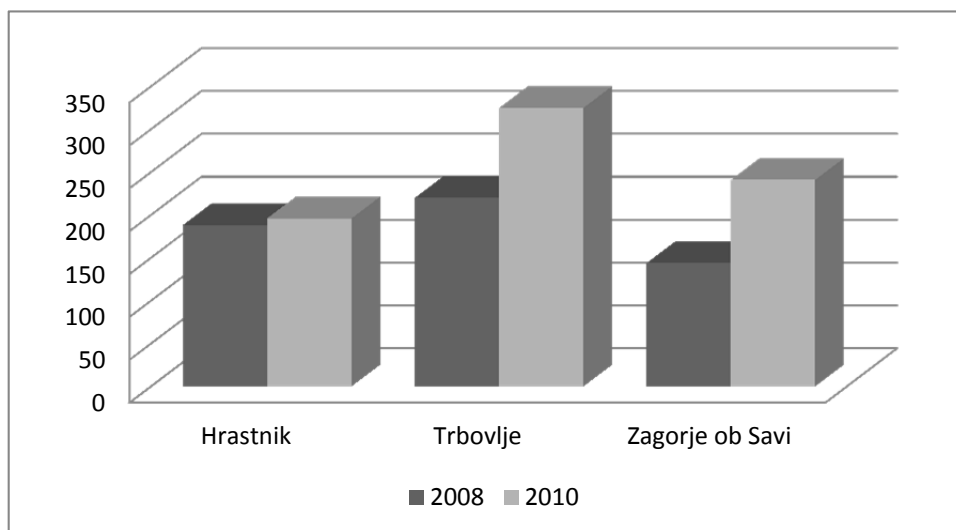
Iz slik 13 in 14 lahko razberemo, da je bila v letih 2008 in 2010 največja brezposelnost mladih v občinah Celje, Laško, Rogaška Slatina, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj, Velenje in Žalec. Največjo brezposelnost je zaznati v občinah Celje in Velenje, in to tako leta 2008 kot leta 2010. V Celju je bilo leta 2008 543 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 801. V Velenju je bilo leta 2008 572 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 769. Zmanjšanje brezposelnosti je zaznati le v občini Bistrica ob Sotli, kjer je bilo leta 2008 29 brezposelnih mladih, leta 2010 pa le 26. Število brezposelnih mladih se ni spremenilo v občini Rečica ob Savinji, kjer je bilo v obeh obravnavanih letih 32 brezposelnih mladih.

Slika 15: Brezposelnost mladih v spodnjesavinjski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slike 14 je razvidno, da je bila največja brezposelnost v občini Krško, kjer je bilo leta 2008 213 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 341. Najmanjšo brezposelnost je zaznati v občini Kostanjevica na Krki, kjer se je število brezposelnih mladih v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 povečalo za eno osebo.

Slika 16: Brezposelnost mladih v zasavski regiji po občinah, 2008 in 2010

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz slike 15 je razvidno, da je bila največja brezposelnost mladih v občini Trbovlje, kjer je bilo leta 2008 220 brezposelnih mladih, leta 2010 pa 325, kar je za 105 mladih več kot v letu 2008.

4.4 Primerjava izbranih občin

V nadaljevanju bomo po občinah analizirali število prebivalcev, delež mladih v prebivalstvu občin, delovno aktivno prebivalstvo, število podjetij, delovne emigracije, višino povprečne plače, število priseljenih in izobraževanje ter jih primerjali z brezposelnimi mladimi (stopnja brezposelnosti) po občinah, da ugotovimo, kaj vpliva na brezposelnost mladih.

Občine bomo primerjali po stopnji brezposelnosti mladih v obravnavani občini in po različnih dejavnikih.

4.4.1 Prebivalstvena struktura

Delež mladih je bil leta 2008 najvišji v naslednjih občinah: Benedikt, Cerkevjak, Črnomelj, Destnik, Dobrna, Gorenja vas - Poljane, Gorišnica, Grosuplje, Horjul, Ig, Ivančna Gorica, Jesenice, Juršinci, Kamnik, Kočevje, Komenda, Kostanjevica na Krki, Kranj, Krško, Litija, Ljubno, Logatec, Loški Potok, Lukovica, Majšperk, Makole, Mengeš, Mirna Peč, Mislinja, Moravče, Muta, Nazarje, Novo mesto, Odranci, Oplotnica, Podčetrtek, Podlehnik, Ribnica, Rogaševci, Slovenske Konjice, Sodražica, Sveti Andraž v Slovenskih Goricah, Sveti Tomaž,

Šentjernej, Škocjan, Škofja Loka, Šmarješke Toplice, Šmartno ob Paki, Šmartno pri Litiji, Trebnje, Trnovska vas, Turnišče, Velenje, Videm, Vitanje, Vuzenica, Železniki, Žetale in Žužemberk.

Delež mladih je bil leta 2010 najvišji v naslednjih občinah: Cerkevjak, Dobrna, Dolenjske Toplice, Dornava, Gorenja vas - Poljane, Horjul, Ig, Ivančna Gorica, Juršinci, Ljubljana, Lukovica, Markovci, Mirna Peč, Mokronog-Trebelno, Moravče, Novo mesto, Odranci, Oplotnica, Podlehnik, Ribnica, Sveta Trojica v Slovenskih Goricah, Sveti Andraž v Slovenskih Goricah, Šentjernej, Škocjan, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji, Trebnje, Trnovska vas, Turnišče, Velenje, Videm, Zavrč, Železniki, Žetale, Žiri in Žužemberk.

Preglednica 6: Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnosti mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	delež mladih	stopnja brezposelnih mladih	delež mladih	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	0,2030	0,0600	0,1985	0,0860
Jezersko	0,1983	0,0656	0,1847	0,0417
Kostel	0,1317	0,1455	0,1233	0,0638
Osilnica	0,1615	0,0909	0,1514	0,2326
Solčava	0,1963	0,1875	0,1670	0,3793

Vir: prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 6 je razvidno, da je bil leta 2008 delež mladih najnižji v občini Kostel, stopnja brezposelnih mladih pa je bila najnižja v občini Dobje. Leta 2010 je bil delež mladih najnižji v občini Kostel, stopnja brezposelnih mladih pa v občini Jezersko.

Preglednica 7: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	delež mladih	stopnja brezposelnih mladih	delež mladih	stopnja brezposelnih mladih
Celje	0,1957	0,1112	0,1809	0,1841
Kranj	0,2077	0,0598	0,1972	0,0962
Ljubljana	0,1870	0,0635	0,2024	0,0919
Maribor	0,1774	0,1406	0,1891	0,1622
Velenje	0,2249	0,1410	0,2002	0,2325

Vir: prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 7 je razvidno, da je bil leta 2008 delež mladih najnižji v občinah Maribor in Ljubljana, stopnja brezposelnih mladih pa je bila najnižja v občinah Kranj in Ljubljana. Leta 2010 je bil delež mladih najnižji v občini Celje in Maribor, stopnja brezposelnih mladih pa je bila najnižja v občinah Kranj in Ljubljana.

4.4.2 Delovno aktivna struktura

Preglednica 8: Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnosti mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	stopnja delovno aktivnih	stopnja brezposelnih mladih	stopnja delovno aktivnih	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	0,0698	0,0600	0,0629	0,0860
Jezersko	0,0933	0,0656	0,1245	0,0417
Kostel	0,0938	0,1455	0,0986	0,0638
Osilnica	0,1071	0,0909	0,1667	0,2326
Solčava	0,1830	0,1875	0,1268	0,3793

Vir: prirejeno po SURS b.l.d., prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 8 je razvidno, da se je v občinah, kjer je bila najmanjša stopnja brezposelnosti mladih, stopnja delovno aktivnih leta 2010 v primerjavi z letom 2008 v občinah Jezersko, Kostel in Osilnica povečala, v občinah Dobje in Solčava pa pomanjšala.

Preglednica 9: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem mladih v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	stopnja delovno aktivnih	stopnja brezposelnih mladih	stopnja delovno aktivnih	stopnja brezposelnih mladih
Celje	0,2639	0,1112	0,2429	0,1841
Kranj	0,1910	0,0598	0,1701	0,0962
Ljubljana	0,3449	0,0635	0,3101	0,0919
Maribor	0,2647	0,1406	0,2314	0,1622
Velenje	0,2397	0,1410	0,1939	0,2325

Vir: prirejeno po SURS b.l.d, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 9 je razvidno, da se je v občinah, kjer je bila najvišja stopnja brezposelnosti, stopnja delovno aktivnih mladih v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 zmanjšala.

4.4.3 Podjetniška struktura

Števila podjetij, ki so jih ustanovili mladi, stari 15–29 let, ni mogoče pridobiti, ker je letnica rojstva zajeta v EMŠO številki, ki je osebni podatek. Dobili pa smo letne podatke števila podjetij za občine, in to za obe obravnavani leti. Tako je bilo leta 2008 največ podjetij v občinah: Celje, Domžale, Kamnik, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica in Novo mesto. Največ podjetij v letu 2008 je bilo v občini Ljubljana, in sicer 31.469, leta 2010 pa jih je bilo 34.320, kar je 2.851 podjetij več.

Najmanj podjetij v letu 2008 je bilo v občini Hodoš, in sicer 16, leta 2010 pa 15.

Preglednica 10: Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom podjetij v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	število podjetij	stopnja brezposelnih mladih	število podjetij	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	50	0,0600	56	0,0860
Jezerško	48	0,0656	50	0,0417
Kostel	43	0,1455	48	0,0638
Osilnica	16	0,0909	17	0,2326
Solčava	72	0,1875	69	0,3793

Vir: prirejeno po SURS b.l.e, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 10 je razvidno, da se je v občinah, kjer je bilo najmanj brezposelnih mladih, število podjetij v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 povečalo, kar pa ni vplivalo na brezposelnost mladih, saj se je število brezposelnih mladih zmanjšalo le v občinah Jezersko in Kostel.

Preglednica 11: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom podjetij v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	število podjetij	stopnja brezposelnih mladih	število podjetij	stopnja brezposelnih mladih
Celje	4.170	0,1112	4.535	0,1841
Kranj	4.190	0,0598	4.778	0,0962
Ljubljana	31.469	0,0635	34.320	0,0919
Maribor	9.175	0,1406	9.997	0,1622
Velenje	1.907	0,1410	1.967	0,2325

Vir: prirejeno po SURS b.l.e, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 11 je razvidno, da se je v občinah, kjer je bilo tako v letu 2008 kot v letu 2010 največ brezposelnih mladih, število podjetij v teh letih povečalo, z njimi pa je narasla brezposelnost mladih.

4.4.4 *Struktura emigracij*

Število oseb, ki imajo svoje delovno mesto v isti občini kot svoje prebivališče, je bilo v letu 2008 največje v občinah Ljubljana, Maribor, Novo mesto in Idrija (STAT 2009).

Preglednica 12: Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	število emigracij	stopnja brezposelnih mladih	število emigracij	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	308	0,0600	350	0,0860
Jezersko	232	0,0656	241	0,0417
Kostel	165	0,1455	213	0,0638
Osilnica	136	0,0909	108	0,2326
Solčava	153	0,1875	142	0,3793

Vir: prirejeno po SURS b.l.f, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 12 je razvidno, da se je število emigracij v občinah, kjer je bilo najmanj brezposelnih mladih, povečalo, le v občini Osilnica se je zmanjšalo.

Preglednica 13: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	število emigracij	stopnja brezposelnih mladih	število emigracij	stopnja brezposelnih mladih
Celje	6.712	0,1112	18.728	0,1841
Kranj	23.380	0,0598	22.226	0,0962
Ljubljana	118.605	0,0635	110.980	0,0919
Maribor	118.605	0,1406	39.145	0,1622
Velenje	44.545	0,1410	13.090	0,2325

Vir: prirejeno po SURS b.l.f, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 13 je razvidno, da se je v občinah Celje in Velenje število delovnih emigracij povečalo, v drugih občinah pa zmanjšalo.

4.4.5 Povprečna plača

Najvišja povprečna plača leta 2008 je bila v občini Cerklje na Gorenjskem in je znašala 2.249,51 €.

Najnižja povprečna plača leta 2008 je bila v občini Gornji Petrovci in je znašala 767,53 €.

Najvišja povprečna plača leta 2010 je bila v občini Ljubljana in je znašala 1.719,08 €.

Najnižja povprečna plača leta 2010 je bila v občini Osilnica in je znašala 703,81 €.

Preglednica 14: Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s povprečno plačo v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	povprečna plača	stopnja brezposelnih mladih	povprečna plača	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	1.433,14	0,0600	1.467,39	0,0860
Jezersko	1.181,23	0,0656	1.226,68	0,0417
Kostel	1.115,76	0,1455	1.298,94	0,0638
Osilnica	827,19	0,0909	703,81	0,2326
Solčava	1.148,91	0,1875	1.227,26	0,3793

Vir: prirejeno po SURS b.l.g, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 14 je razvidno, da se je povprečna plača v občinah, kjer je bilo najmanj brezposelnih mladih, leta 2010 v primerjavi z letom 2008 povišala, izjema je le občina Osilnica, kjer se je zmanjšala.

Preglednica 15: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s povprečno plačo v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	povprečna plača	stopnja brezposelnih mladih	povprečna plača	stopnja brezposelnih mladih
Celje	1.289,78	0,1112	1.397,82	0,1841
Kranj	1.343,88	0,0598	1.465,77	0,0962
Ljubljana	1.566,84	0,0635	1.719,08	0,0919
Maribor	1.272,82	0,1406	1.313,22	0,1622
Velenje	1.147,82	0,1410	1.295,73	0,2325

Vir: prirejeno po SURS b.l.g, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 16 je razvidno, da se je povprečna plača v občinah, kjer je bilo največ brezposelnih mladih, leta 2010 v primerjavi z letom 2008 v vseh občinah povišala.

4.4.6 Struktura priseljenih iz drugih občin

Največ priseljenih leta 2008 je bilo v naslednjih občinah: Celje, Domžale, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto.

Največ priseljenih leta 2010 je bilo v naslednjih občinah: Celje, Domžale, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Piran.

Največ ljudi se je leta 2008 priselilo v Ljubljano, in sicer kar 16.097, leta 2010 pa 12.505.

Preglednica 16: Občine z najmanjšo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	število priseljenih	stopnja brezposelnih mladih	število priseljenih	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	33	0,0600	28	0,0860
Jezersko	48	0,0656	22	0,0417
Kostel	25	0,1455	36	0,0638
Osilnica	21	0,0909	8	0,2326
Solčava	30	0,1875	13	0,3793

Vir: prirejeno po SURS b.l.h, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 16 je razvidno, da se je v občinah, kjer je bilo najmanj brezposelnih mladih, število emigracij leta 2010 v primerjavi z letom 2008 zmanjšalo, izjema je le občina Kostel, kjer se je število emigracij povečalo.

Preglednica 17: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi s številom emigracij v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	število priseljenih	stopnja brezposelnih mladih	število priseljenih	stopnja brezposelnih mladih
Celje	2.030	0,1112	1.764	0,1841
Kranj	1.627	0,0598	1.748	0,0962
Ljubljana	16.097	0,0635	12.505	0,0919
Maribor	6.868	0,1406	5.033	0,1622
Velenje	905	0,1410	927	0,2325

Vir: prirejeno po SURS b.l.h, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 17 je razvidno, da se je v občinah, kjer je bilo največ brezposelnih mladih, število priseljenih v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 v občinah Celje, Ljubljana in Maribor zmanjšalo, v občinah Kranj in Velenje pa povečalo.

4.4.7 Izobrazbena struktura

Primerjali smo delež študentov in stopnjo brezposelnosti mladih.

Preglednica 18: Občine z najnižjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem študentov v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	delež študentov	stopnja brezposelnih mladih	delež študentov	stopnja brezposelnih mladih
Dobje	0,053535	0,0600	0,053015	0,0860
Jezersko	0,069465	0,0656	0,07958	0,0417
Kostel	0,036179	0,1455	0,033083	0,0638
Osilnica	0,014252	0,0909	0,024814	0,2326
Solčava	0,051852	0,1875	0,058252	0,3793

Vir: prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 18 je razvidno, da je bil najmanjši delež študentov leta 2008 v občini Osilnica, stopnja brezposelnih mladih pa je bila leta 2008 najnižja v občinah Dobje in Jezersko. Leta 2010 je bil delež študentov najnižji v občini Osilnica, najvišji pa v občini Jezersko, stopnja brezposelnih mladih pa je bila najnižja v občinah Dobje in Jezersko.

Preglednica 19: Občine z največjo stopnjo brezposelnih mladih v primerjavi z deležem študentov v letih 2008 in 2010

	2008		2010	
	delež študentov	stopnja brezposelnih mladih	delež študentov	stopnja brezposelnih mladih
Celje	0,058908	0,1112	0,053441	0,1841
Kranj	0,058286	0,0598	0,053559	0,0962
Ljubljana	0,059542	0,0635	0,051628	0,0919
Maribor	0,050332	0,1406	0,045504	0,1622
Velenje	0,062595	0,1410	0,056779	0,2325

Vir: prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Iz preglednice 19 je razvidno, da je bil delež študentov leta 2008 v teh občinah približno podoben, stopnja brezposelnih mladih pa je bila najnižja v občinah Kranj in Ljubljana. Delež študentov je bil tudi leta 2010 v teh občinah podoben, stopnja brezposelnih mladih je bila najnižja v občinah Kranj in Ljubljana, najvišja pa v občini Velenje.

Primerjali smo pet najboljših in najslabših občin, v nadaljevanju pa bomo obravnavali podatke za vse omenjene občine.

4.5 Analiza povezav v vseh občinah

Analizo povezav v vseh občinah med obravnavanimi spremenljivkami bomo proučevali z razsevnimi grafikoni (glej prilogo 4) in izračunom korelacijskega koeficienta.

Preglednica 20: Korelacijski koeficienti za leti 2008 in 2010

	Korelacijski koeficienti*	
	2008	2010
Delovno aktivno prebivalstvo	-0,05618	-0,11421
Število podjetij	-0,06691	-0,0881
Delovne emigracije	-0,08731	-0,08651
Povprečna plača	-0,12582	-0,1854
Število priseljenih	-0,06074	-0,10432
Število študentov	-0,08837	-0,10553

* Korelacijske koeficiente smo izračunali s pomočjo ukaza CORREL v programu EXCELL.

Vir: prirejeno po SURS b.l.d, SURS b.l.e, SURS b.l.f, SURS b.l.g, SURS b.l.h, prirejeno po Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com, prirejeno po Sebastijan Magdič – Ministrstvo za šolstvo in šport, 9. Februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com.

Razvidno je, da je v vseh primerih povezava med brezposelnimi mladih in posamezno obravnavano spremenljivko negativna, vendar relativno šibka (korelacijski koeficient je negativen, vendar blizu 0). To pomeni, da povečana delovna aktivnost, večje število podjetij, delovnih migracij, višje plače, več priseljenih in več študentov pomeni tudi rahlo nižjo stopnjo brezposelnosti mladih.

5 PREDLOGI ZA ZMANJŠEVANJE BREZPOSELNOSTI MLADIH

Občin v Sloveniji je 211, razlikujejo pa se po številu prebivalcev, velikosti, legi itd.

Občine smo primerjali z brezposelnimi mladimi glede na število prebivalcev, delovno aktivno prebivalstvo, število podjetij, delovne emigracije, višino povprečne plače, število priseljenih in izobrazbo.

Iz raziskave o brezposelnosti mladih med občinami smo ugotovili, da je največja brezposelnost mladih v naslednjih občinah: Jesenice, Kranj, Nova Gorica, Ajdovščina, Kočevje, Novo mesto, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Postojna, Koper, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Celje, Velenje, Krško in Trbovlje.

Občine, ki so imele v letih 2008 in 2010 večje število mladih prebivalcev, so imele tudi več brezposelnih mladih. V občinah, kjer se je število mladih prebivalcev v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 zmanjšalo, se je brezposelnost mladih povečala.

V občinah, kjer se je delovno aktivno prebivalstvo v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 povečalo, se je povečala tudi brezposelnost mladih.

V občinah, kjer se je število podjetij zmanjšalo, se je brezposelnost mladih povečala, v občinah, kjer se je število podjetij povečalo, pa se je povečala tudi brezposelnost mladih.

V občinah, kjer je povprečna plača višja, je tudi manj brezposelnih mladih.

Menimo, da se ljudje največ selijo v večje občine predvsem zaradi iskanja boljših pogojev za delo.

V občinah, kjer je več dijakov, je tudi manj brezposelnih mladih. S VI. stopnjo izobrazbe je zelo malo brezposelnih mladih. V občinah, kjer je največ študentov, je tudi najvišja stopnja brezposelnosti mladih. Največ brezposelnih mladih je s V. stopnjo izobrazbe.

Na podlagi analize, ki smo jo izvedli z uporabo korelacijskih koeficientov, smo ugotovili, da se proti mladinski brezposelnosti lahko borimo z različnimi ukrepi, kot so:

5.1 Spodbujanje in ustvarjanje več podjetij

V Sloveniji se je veliko podjetij zaprlo zaradi gospodarske krize in finančne nediscipline podjetij, zato je veliko oseb ostalo brez službe, kar je še dodatno povečalo brezposelnost. Ustvarjanje novih delovnih mest pomeni za državo večjo produktivnost, za ljudi pa zmanjšanje brezposelnosti. Država bi morala uvesti ugodnejše okolje za podjetja, in to tako za domače kot tudi tuje investitorje.

5.2 Višje plače

Ugodno okolje za nova podjetja bi zmanjšalo brezposelnost, produktivnost bi se povečala in tako bi se lahko dvignile tudi plače.

Uspešnost in delovanje gospodarstva merimo z BDP-jem, ki je vsota denarnih vrednosti potrošnje, bruto naložb, vladnih nakupov dobrin in storitev ter neto izvoza v državi v danem letu (Samuelson in Nordhaus 2002, 390).

Višje plače so tudi motivator ljudi, da učinkoviteje in uspešno opravljajo svoje delo, saj jim finančna stabilnost prinaša materialno in osebno zadovoljstvo.

5.3 Gospodarsko razvijanje občin

Delovne emigracije so se v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 najbolj povečale v naslednjih občinah: Bled, Brezovica, Brežice, Celje, Cerknica, Črnomelj, Dol pri Ljubljani, Domžale, Dravograd, Gornja Radgona, Grosuplje, Hoče - Slivnica, Hrastnik, Idrija, Ilirska Bistrica, Ivančna Gorica, Izola, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Koper, Kranj, Ljubljana, Tolmin, Trbovlje, Trebnje, Tržič, Velenje, Videm, Vodice, Vojnik, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Zreče, Žalec.

Da bi bile delovne emigracije manjše, bi morali gospodarsko razvijati občine – tako v smeri turizma kot tudi v smeri razvoja novih podjetij.

5.4 Ukrepi za uskladitev deficitarnih poklicev s potrebami trga dela

Na trgu dela se pojavljajo poklici, ki veljajo za »umazane« in manj vredne, zato med mladimi niso zaželeni. Treba je spremeniti miselnost ljudi in te poklice bolj promovirati. V Sloveniji imamo izobražen kader, slabost je le, da mladi, ki pridejo iz fakultet, nimajo dovolj praktičnega znanja. Menimo, da bi morala država v izobraževanje uvesti več prakse.

Potrebne bi bilo več sodelovanja med srednjimi šolami in fakultetami ter podjetji.

Ne glede na razlike v občinah so določeni ukrepi za zmanjševanje brezposelnosti mladih povsod enaki. Ti ukrepi so: aktivna politika zaposlovanja in štipendije.

5.5 Aktivna politika zaposlovanja

Aktivno politiko zaposlovanja izvaja ZRSZ, ki izvaja različne programe za zmanjševanje brezposelnosti mladih. V okviru aktivne politike zaposlovanja je program, ki spodbuja podjetništvo.

5.6 Štipendije

Z različnimi štipendijami država spodbuja mlade, tako državljane Republike Slovenije kot tujce, da študirajo.

6 SKLEP

Brezposelnost je problem, s katerim se sooča vsaka družba. Razmah večjega števila brezposelnih je povzročila gospodarska kriza, ki se je začela leta 2008, njene posledice pa občutimo še sedaj. Posebna skupina, ki jo je gospodarska kriza najbolj prizadela, so mladi, saj se po končanem izobraževanju znajdejo na trgu dela, kjer iščejo svojo prvo pravo zaposlitev, ki pa jo težko dobijo. Posledice gospodarske krize so predvsem v znižanju števila gospodarskih družb, saj jih je zaradi plačilne nediscipline veliko propadlo, to pa je prizadelo tudi starejšo populacijo ljudi. Mladi se tako na trgu dela med drugim soočajo tudi s konkurenčnostjo, saj lahko delodajalci zaradi velikega števila brezposelnih izbirajo svoje zaposlene, kar pa je za mlade problem, saj jim primanjkuje delovnih izkušenj in praktičnega znanja.

V diplomski nalogi smo proučevali brezposelnost mladih po slovenskih občinah in jih primerjali v letih 2008 in 2010. Ugotovili smo, da je bila največja brezposelnost mladih v občinah Ljubljana, Maribor, Celje in Velenje. Razlogi so verjetno v poseljenosti občin in večjem številu izobraženih.

Gospodarsko razvitost občin smo merili s številom podjetij in višino povprečne plače. Ugotovili smo, da tam, kjer se je povečalo število podjetij, to ni znatno vplivalo na zmanjšanje brezposelnih mladih. Največ podjetij je bilo tako leta 2008 kot leta 2010 v občini Ljubljana, kjer pa je bilo v obeh letih še vedno največje število brezposelnih mladih. Povprečna plača se je leta 2010 v primerjavi z letom 2008 v skoraj vseh občinah povišala, kar pa ni vplivalo na brezposelne mlade. Le v občinah Kobilje in Železniki je zvišanje povprečne plače povzročilo tudi manj brezposelnih mladih.

Pri izobrazbi smo ugotovili, da je bilo največ brezposelnih mladih tako leta 2008 kot tudi leta 2010 s V. stopnjo izobrazbe. S VI., VII. in VIII. stopnjo izobrazbe je bilo v obeh obravnavanih letih zelo malo brezposelnih mladih. V občinah, kjer je bilo največ študentov, je bilo tudi največ brezposelnih mladih. Ugotovili smo, da se je število brezposelnih mladih od leta 2008 do leta 2010 povečalo pri vseh stopnjah izobrazbe.

Za mlade je pomembno, da si skušajo pridobiti delovne izkušnje že v času študija, in sicer prek študentskih servisov, pomembno pa je tudi pridobivanje neformalnih znanj, saj moramo biti v tem času globalizacije čim bolj konkurenčni na trgu dela.

Občine bi se morale proti mladinski brezposelnosti boriti tako, da bi spodbujale in ustvarjale ugodno okolje za razvijanje novih podjetij, kar bi omogočilo višje plače, morale bi se gospodarsko razvijati, kar bi pomenilo manj delovnih emigracij, pomembni pa so tudi ukrepi za usklajevanje deficitarnih poklicev s potrebami trga dela.

Poleg občin je tudi država odgovorna, da začne razvijati in izvajati ukrepe, ki bodo pripomogli k znižanju brezposelnosti.

Država bi morala z različnimi ukrepi pomagati v boju proti brezposelnosti mladih, vendar ima po navadi manj posluha za to starostno skupino. Iz demografske lestvice je razvidno, da mlado prebivalstvo upada, zato želijo predvsem podaljševati delovno dobo starejših. ZRSZ ima v okviru aktivne politike zaposlovanja nekaj programov za brezposelne mlade, vendar bi jih moral bolj promovirati. Menimo, da bi morala država uvesti spremembe na področju izobraževanja in uvesti več prakse v srednje šole ter na fakultete, predvsem pa bi morala začeti promovirati deficitarne poklice ali pa zmanjšati število šol, ki izobražujejo za poklice, ki jih je na trgu dela preveč.

LITERATURA

- Avsec, Tamara, Valerija Čuček, Mojca Faganelj, Saša Mlakar, Anita Molka in Tomaž Ravnikar. 2007. *Vse, kar bi morali vedeti o zaposlovanju*. Ljubljana: Lisac & Lisac, d. o. o.
- Bagon, Judita, Karmen Gorišek, Ivan Kejžar, Edvard Konrad, Stane Možina, Milan Terpin in Miran Tivadir. 1991. *Poti do dela in zaposlitve*. Ljubljana: Panta Rhei, d. o. o.
- Bolles, Richard N. 2005. *Kakšne barve je vaše padalo: praktični vodnik za iskalce zaposlitve in tiste, ki želijo spremeniti poklicno pot*. Varaždin: Katarina Zrinski.
- Bregar, Ilija. 2009. *Sodobne valilnice podjetij*. [Http://www.infosvet.si/index.php?option=com_content&task=view&id=2368&Itemid=84](http://www.infosvet.si/index.php?option=com_content&task=view&id=2368&Itemid=84) (24. 6. 2011).
- Bubnov Škobrne, Anjuta. 1997. *Pravni vidiki socialne varnosti za brezposelne*. Ljubljana: Hren grafika.
- Cvahte, Bojana. 2004. *Revščina in socialna izključenost oziroma vključenost*. [Http://www.varuh-rs.si/publikacije-gradiva-izjave/govori-referati-in-clanki/novice/detajl/revscina-in-socialna-izkljucenost-oziroma-vkljucenost/?cHash=37cf5a26af](http://www.varuh-rs.si/publikacije-gradiva-izjave/govori-referati-in-clanki/novice/detajl/revscina-in-socialna-izkljucenost-oziroma-vkljucenost/?cHash=37cf5a26af) (5. 12. 2011).
- Dragoš, Srečo, Aljaž Hribernik, Miroljub Ignjatović, Marko Jaklič, Borut Likar, Miroslav Stanojević in Urban Vehovar. 2010. *Nesocialna Slovenija. Smo lahko socialna, obenem pa gospodarsko uspešna družba?* Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
- Drobnič, Robert. 2009. *Slovenski trg dela danes in jutri: Kritičen pogled na trg dela in razvojne možnosti s primeri dobrih praks*. Ljubljana: Planet GV.
- Eurostat. 2011. *Statistics*. [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database) (14. 1. 2012).
- Eurostat. 2012. *Unemployment trends*. [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_trends](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_trends) (8. 1. 2012).
- Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu. 2007. *Starejši delavci*. [Http://osha.europa.eu/fop/slovenia/sl/priority_groups/seniors/index.stm](http://osha.europa.eu/fop/slovenia/sl/priority_groups/seniors/index.stm) (20. 12. 2011).
- Evropska komisija. 2012. *Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje*. [Http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=sl](http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=sl) (14. 1. 2012).
- Franca, Valentina, Rok Huber in Damjan Palčič. 2006. *Po študiju uspešna kariera*. Ljubljana: Moje delo, d. o. o.
- Hrovatin, Nevenka. 2002. *Uvod v gospodarstvo*. Ljubljana: Copis.
- Huber, Rok. 2008. *Podjetništvo v Sloveniji*. [Http://www.poslovni-bazar.si/?mod=articles&article=202](http://www.poslovni-bazar.si/?mod=articles&article=202) (17. 1. 2012).
- Ivančič, Angela. 2010. *Spremembe na trgu delovne sile, pomen izobrazbe in pismenost zaposlenih*. Ljubljana: Inštitut za razvojne in strateške analize.
- Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije. 2012. *Domača stran*. [Http://www.japti.si/](http://www.japti.si/) (15. 1. 2012).
- Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije. 2008. *Četrtnina vseh brezposelnih mladih*. [Http://www.rtvlo.si/slovenija/cetrtnina-vseh-brezposelnih-mladih/91171](http://www.rtvlo.si/slovenija/cetrtnina-vseh-brezposelnih-mladih/91171) (26. 8. 2011).
- Klužer, Franci, Milena Bevc, Tomaž Lešnik, Marjan Ravbar, Janez Šušteršič in Snežana Šušteršič. 2009. *Mladi in trg dela*. *IB Revija* 2 (2): 41–50.

- Kocbek, Darja. 2010. *Zakaj brezposelnost mladih ni problem, s katerim bi se resno ukvarjali*. <http://www.razgledi.net/2010/08/30/zakaj-brezposelnost-mladih-ni-problem-s-katerim-bi-se-resno-ukvarjali/> (29. 7. 2011).
- Miklavec, Nuša in Urška Benčina. 2011. *Najtežje je mladim brez delovnih izkušenj*. http://www.aktiv.si/novice/20110413/Najtezje_je_mladim_brez_delovnih_izkusenj/ (18. 4. 2011).
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. 2011. *Denarna socialna pomoč*. http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/denarna_socialna_pomoc/ (4. 12. 2011).
- Ministrstvo za šolstvo in šport. 2010. *Mladina 2010*. http://www.mfdps.si/Files/Knjiznica/Mladina_2010_Koncno_porocilo.pdf (27. 10. 2011).
- Podobnik Zec, Tanja. 2011. *Analiza izvedbe prvega zaposlitvenega izziva*. http://www.ess.gov.si/_files/2433/analiza_ZI_1.pdf (13. 5. 2011).
- Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje. *Uradni list RS*, št. 139/2006.
- Rapuš Pavel, Jana. 2005. *Delo je luksuz: mladi o izkušnjah brezposelnosti*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Salvini, Andrea. 2008. *Mobilnost mladih delavcev*. http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/delo_za_mlade_zbornik_www.pdf (20. 1. 2012).
- Samuelson, Paul Anthony in William D. Nordhaus. 2002. *Ekonomija*. Ljubljana: GV Založba.
- SURS. 2007. *Teritorialne enote in hišne številke po občinah in statističnih regijah, podrobni podatki, Slovenija, 30. junij 2006 in 30. september 2006*. http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=660 (21. 9. 2011).
- SURS. 2010a. *Aktivno prebivalstvo, Slovenija, januar 2011 – končni podatki*. http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3787 (17. 5. 2011).
- SURS. 2010b. *Svetovni dan preprečevanja samomora 2010*. http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3380 (4. 12. 2011).
- SURS. 2011a. *Kazalniki dohodka in revščine, Slovenija, 2010 – začasni podatki*. http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4177 (10. 1. 2012).
- SURS. 2011b. *Kako prožen in varen je trg dela v Sloveniji?*. http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4375 (17. 1. 2012).
- SURS. 2011c. *Število in indeks aktivnega prebivalstva po spolu, Slovenija, mesečno*. http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0700910S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/01_07009_aktivno_preb_mesečno/&lang=2 (2. 8. 2011).
- SURS. B. 1.a. *Anketna brezposelnost*. http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=356&PodrocjeID=5 (18. 7. 2011).
- SURS. B. 1.b. *Anketa o delovni sili*. http://www.stat.si/tema_demografsko_trg_adp.asp (20. 7. 2011).
- SURS. B. 1.c. *Pojasnila o spremembah občin*. http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_pojasnila.asp (14. 9. 2011).
- SURS. B.1.d. *Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) po občinah prebivališča in občinah delovnega mesta po spolu, občine, Slovenija, letno*.

- [Http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0723405S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/10_07234_delovne_migracije/&lang=2](http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0723405S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/10_07234_delovne_migracije/&lang=2)
(20.7.2011)
- SURS. B.1.e. *Podjetja po občinah, Slovenija, letno.*
[Http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418807S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/01_14188_podjetja/&lang=2](http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418807S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/01_14188_podjetja/&lang=2) (20.7.2011)
- SURS. B.1.f. *Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) po občinah prebivališča in občinah delovnega mesta po spolu, občine, Slovenija, letno.*
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0723405S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/10_07234_delovne_migracije/&lang=2
- SURS. B.1.g. *Povprečne mesečne plače po dejavnosti (SKD 2008), občine, Slovenija, mesečno.*
[Http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0701041S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/10_place/01_07010_place/&lang=2](http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0701041S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/10_place/01_07010_place/&lang=2) (20.7.2011)
- SURS. B.1.h. *Selitveno gibanje prebivalstva, občine, Slovenija, letno.*
[Http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05I2002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/25_selitveno_gibanje/10_05I20_selitveno_gibanje/&lang=2](http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05I2002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/25_selitveno_gibanje/10_05I20_selitveno_gibanje/&lang=2) (20.7.2011)
- SURS. B.1.i. *Študenti in dijaki po vrsti štipendije, spolu in višini povprečne štipendije, Slovenija, letno.*
[Http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0954301S&ti=&path=../Database/Dem_soc/09_izobrazevanje/10_drugi_podatki/02_09543_stipendisti/&lang=2](http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0954301S&ti=&path=../Database/Dem_soc/09_izobrazevanje/10_drugi_podatki/02_09543_stipendisti/&lang=2) (5.1.2012)
- Svetlik, Ivan. 1985. *Brezposelnost in zaposlovanje*. Ljubljana, Delavska enotnost.
- The International Association for Suicide Prevention. 2012. *The International Association for Suicide Prevention*. [Http://www.iasp.info/](http://www.iasp.info/) (18. 12. 2011).
- Trbanc, Martina, Ivan Svetlik, Jože Glazer in Alenka Kajzer. 2002. *Politika zaposlovanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ule, Mirjana, Tanja Renner, Metka Mencin Čepelak in Blanka Tivadar. 2000. *Socialna ranljivost mladih*. Maribor: Aristej.
- Ule, Mirjana. 2008. *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Vadnjal, Jaka. 2011. *Svetujemo inovativnim*. [Http://mestomladih.si/spodbujamo-inovativnost/svetujemo-inovativnim-jaka-vadnjal/10](http://mestomladih.si/spodbujamo-inovativnost/svetujemo-inovativnim-jaka-vadnjal/10) (4. 10. 2011).
- Vodopivec, Milan, Primož Dolenc, Matija Vodopivec in Alen Balde. 2007. *Mobilnost dela in fleksibilnost sistema plač*. Koper: Fakulteta za management.
- Vodopivec, Milan. 2004. *Income support for the unemployed: issues and options*. Washington D. C.: World Bank.
- Walther, Andreas in Axel Pohl. 2005. *Thematic study on policy measures for disadvantaged youth. Study for the European Commission*. Tubingen: IRIS.
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR). *Uradni list RS*, št. 42/02, 103/07.
- Zaletel, Aleš. 2006. *Kako uspešno iskati zaposlitev?* Ljubljana: Moje delo, d. o. o.

- ZRSZ. 2010a. *Programi*. [Http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi](http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi) (9. 10. 2011).
- ZRSZ. 2010b. *Gibanje registrirane brezposelnosti, 1987–2009*. [Http://www.ess.gov.si/_files/63/Gibanje%20BP_1987-2009.pdf](http://www.ess.gov.si/_files/63/Gibanje%20BP_1987-2009.pdf) (15. 7. 2011).
- ZRSZ. 2010c. *Prijava na zavod*. [Http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe](http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe) (27. 7. 2011).
- ZRSZ. 2010č. *Gibanje registrirane brezposelnosti 2011*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah) (17. 8. 2011).
- ZRSZ. 2010d. *Registrirana brezposelnost*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost) (19.12.2011)
- ZRSZ. 2010e. *Deficitarni in suficitarni poklici*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela/deficitarni_in_suficitarni_poklici](http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela/deficitarni_in_suficitarni_poklici) (5. 3. 2011).
- ZRSZ. 2010f. *Letno poročilo 2009*. [Http://www.ess.gov.si/_files/886/letno_porocilo_zrsz_%202009.pdf](http://www.ess.gov.si/_files/886/letno_porocilo_zrsz_%202009.pdf) (12. 1. 2012).
- ZRSZ. 2010g. *Zaposlitveni sejmi*. [Http://www.ess.gov.si/storitve/zaposlitveni_sejmi](http://www.ess.gov.si/storitve/zaposlitveni_sejmi) (24. 11. 2011).
- ZRSZ. 2010h. *Denarno nadomestilo*. [Http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe/denarno_nadomestilo](http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe/denarno_nadomestilo) (18. 11. 2011).
- ZRSZ. 2010i. *Mladi na trgu dela hitreje zaposljivi kot drugi iskalci zaposlitve*. [Http://www.ess.gov.si/za_medije/novinarske_konference/novinarska_konferenca?aid=91](http://www.ess.gov.si/za_medije/novinarske_konference/novinarska_konferenca?aid=91) (12. 12. 2011).
- ZRSZ. 2010j. *Aktualno o trgu dela*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela](http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela) (25. 8. 2011).
- ZRSZ. B. 1. *Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007–2013*. [Http://www.ess.gov.si/_files/1043/Program_APZ_2007_2013.pdf](http://www.ess.gov.si/_files/1043/Program_APZ_2007_2013.pdf) (15. 1. 2012).

PRILOGE

- Priloga 1 Število prebivalcev glede na leta
- Priloga 2 Vrste štipendij
- Priloga 3 Število štipendij za Slovenijo in tujino
- Priloga 4 Razsevni diagrami

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
0–14 let	286.678	283.221	281.079	281.081	284.054	287.275	290.853
15–19 let	125.713	122.479	119.569	114.568	109.078	105.735	102.526
20–24 let	142.413	139.164	135.712	135.638	133.901	132.119	127.304
25–29 let	152.357	153.401	153.171	154.193	151.449	149.639	145.535
Skupaj	707.161	698.265	689.531	685.480	678.482	674.768	666.218
30–59 let	878.247	891.913	900.240	910.905	914.605	922.477	921.502
30–64 let	983.945	992.219	1.001.215	1.013.539	1.019.851	1.033.943	1.045.027

Vir: SURS 2011c.

Vrsta štipendije	Komu se podeljuje	Kdo jo podeljuje	
Zoisove štipendije	Osnovnošolcem, dijakom in študentom za doseženo višjo povprečno oceno, več točk za izjemne dosežke in podobno.	Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije	
Kadrovske štipendije	Dijakom in študentom, kar omogoča njihovo večjo zaposljivost.	Delodajalci	Obveznost zaposlitve pri delodajalcu za toliko časa, kot je dijak/študent prejemal štipendijo.
Državne štipendije	Upravičencem, ki izpolnjujejo splošne pogoje iz Zakona o štipendiranju (9. člen).	Center za socialno delo	
Štipendije državnih organov	Dijakom in študentom, odvisno od potreb.	Vlada RS (različna ministrstva)	
Občinske štipendije	Osebe, ki so najbolj nadarjene, osebe iz socialno šibkega okolja in podobno.	Slovenske občine	Merila za pridobitev in višino štipendije določi občina.
Štipendije za izobraževanje v tujini	Študentom.	Javni sklad v okviru programov Ad futura	
Štipendije za izobraževanje tujih državljanov v Sloveniji	Tujim državljanom za izobraževanje v Sloveniji.	Javni sklad v okviru programov Ad futura	Pod določenimi pogoji lahko tuji državljani pridobijo tudi kadrovske, Zoisove in državne štipendije, pa tudi druge štipendije.
Štipendije za študij zamejcev in Slovencev po svetu v Sloveniji	Slovencom s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije.	Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije	Štipendija pokriva stroške študija in življenjske stroške.

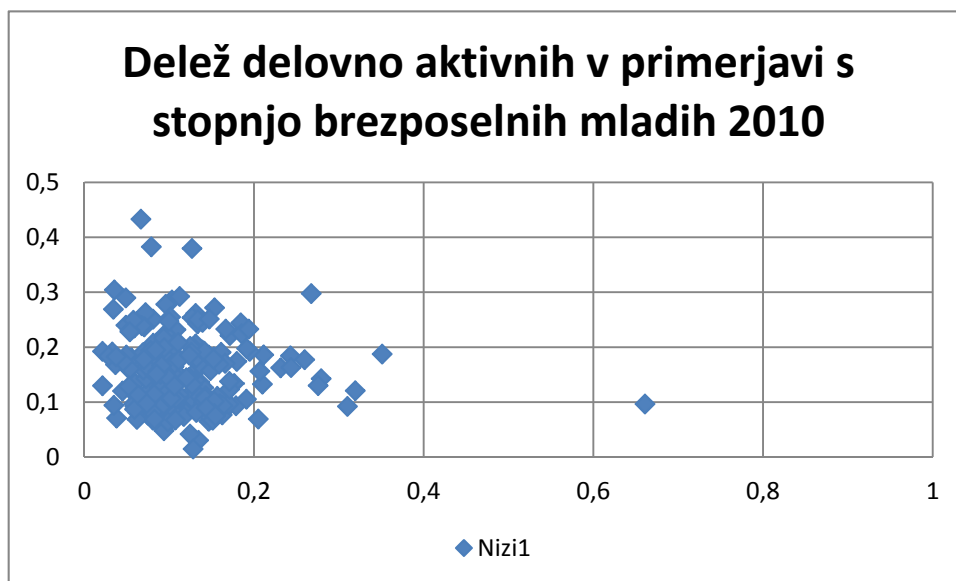
Vir: Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije 2008.

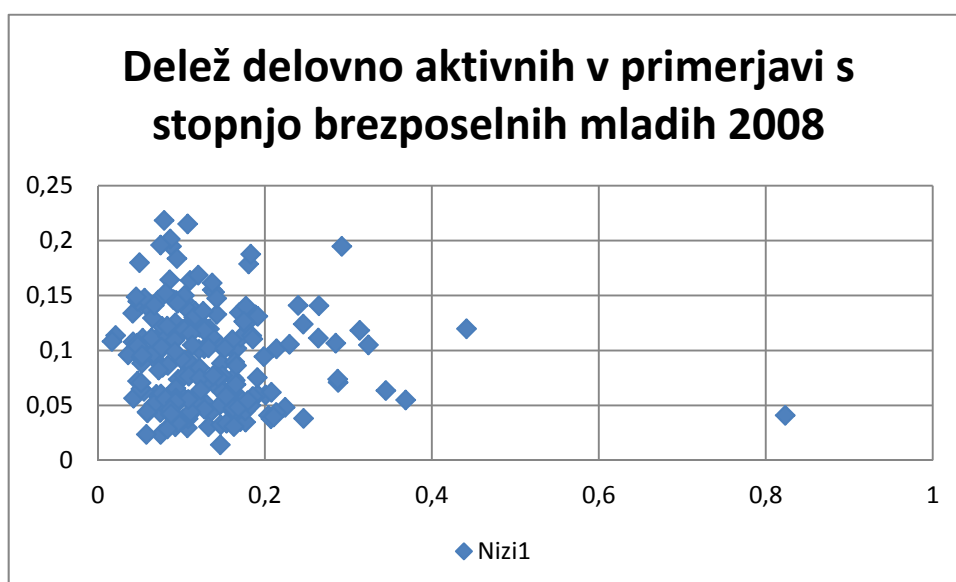
Štipendije za Slovenijo in tujino skupaj		2007	2008	2009	2010
		Število	Število	Število	Število
Dijaki	Kadrovske štipendije – skupaj	2.804	2.834	2.466	2.089
	Kadrovske štipendije – sofinancirane posredno	-	573	536	522
	Kadrovske štipendije – sofinancirane neposredno	-	223	357	277
	Kadrovske štipendije – nesofinancirane	-	2.038	1.573	1.290
	Državne štipendije	22.098	21.468	25.206	26.313
	Zoisove štipendije	5.055	5.707	6.493	6.297
	Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	-	-	-
	Druge štipendije	67	125	29	19
Študentje	Kadrovske štipendije – skupaj	4.505	4.359	4.089	3.522
	Kadrovske štipendije – sofinancirane posredno	-	711	805	720
	Kadrovske štipendije – sofinancirane neposredno	-	205	492	430
	Kadrovske štipendije – nesofinancirane	-	3.443	2.792	2.372
	Državne štipendije	12.483	12.532	14.974	16.212
	Zoisove štipendije	7.516	7.270	7.578	6.843
	Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	92	130	144
	Druge štipendije	102	335	142	1174

Vir: SURS b.l.i.

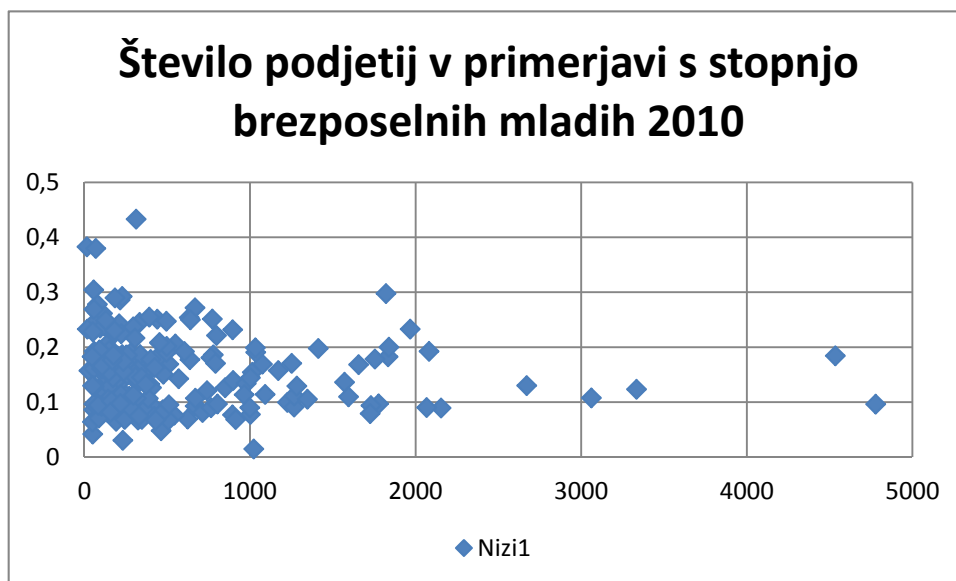

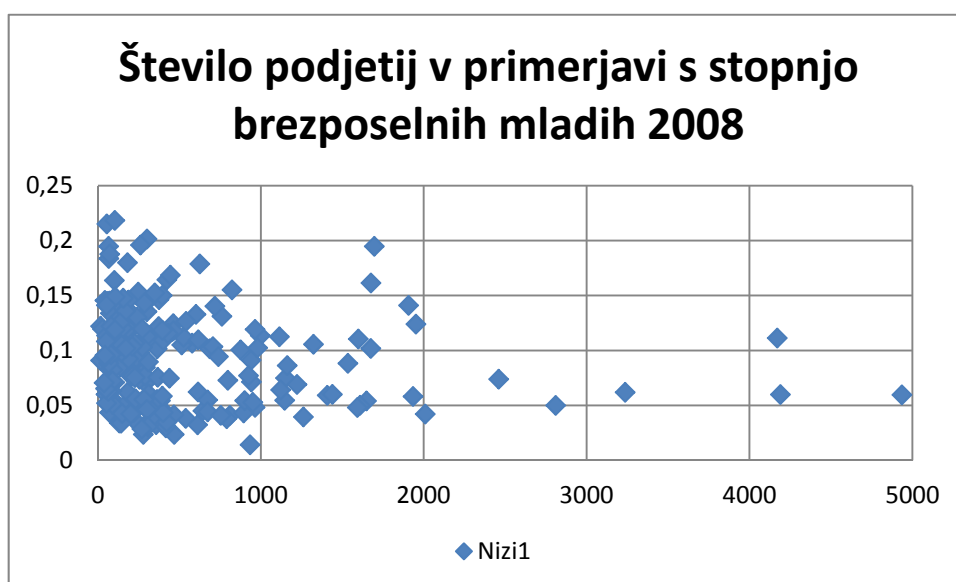
Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

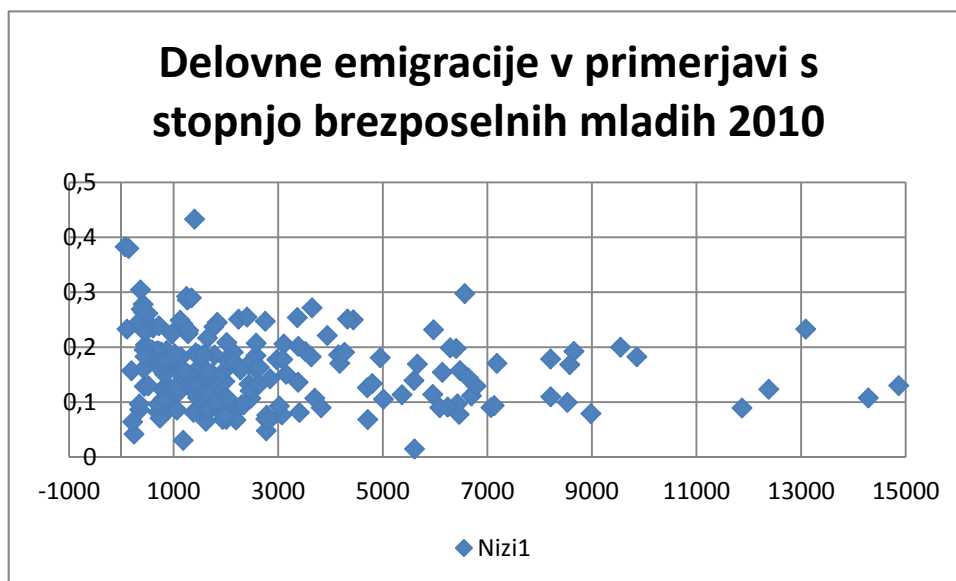

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

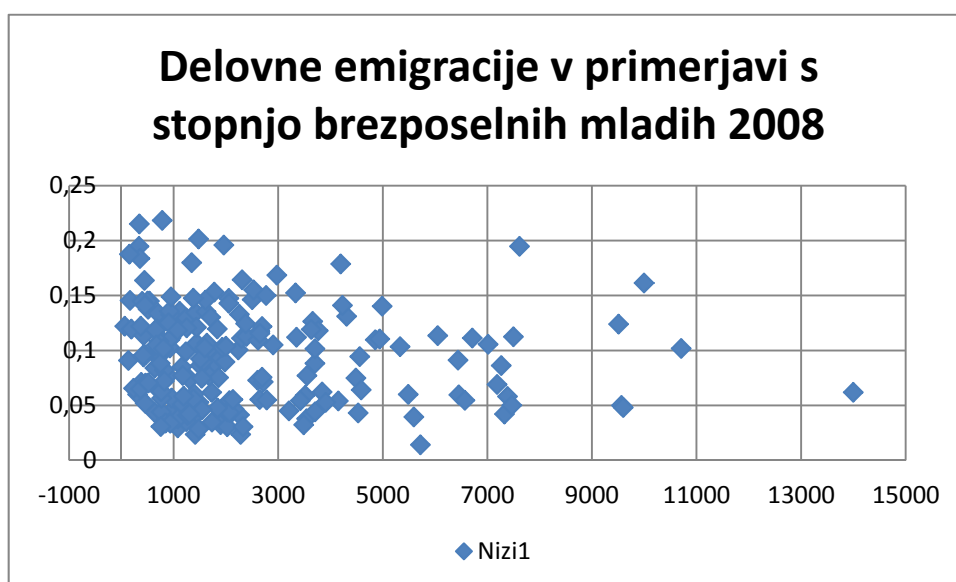

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

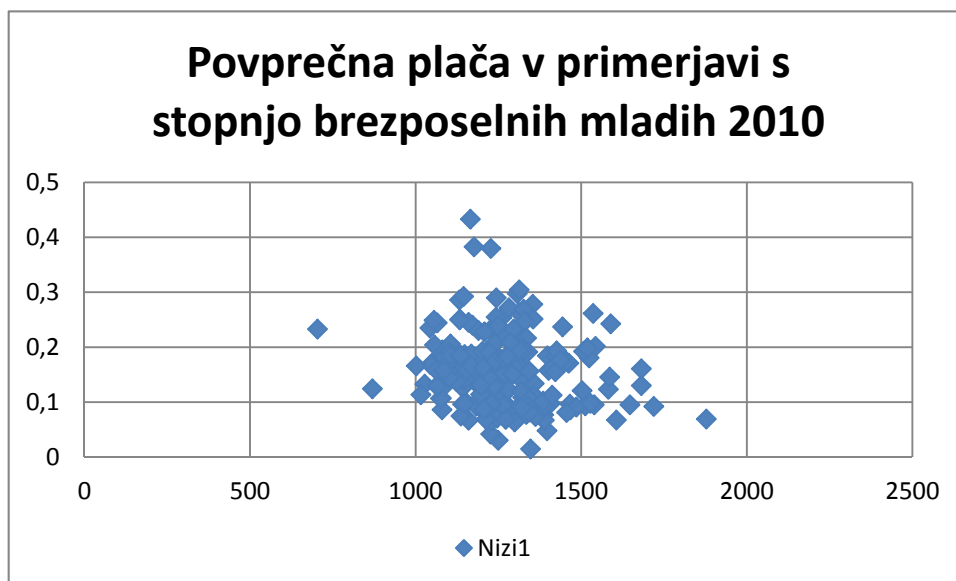

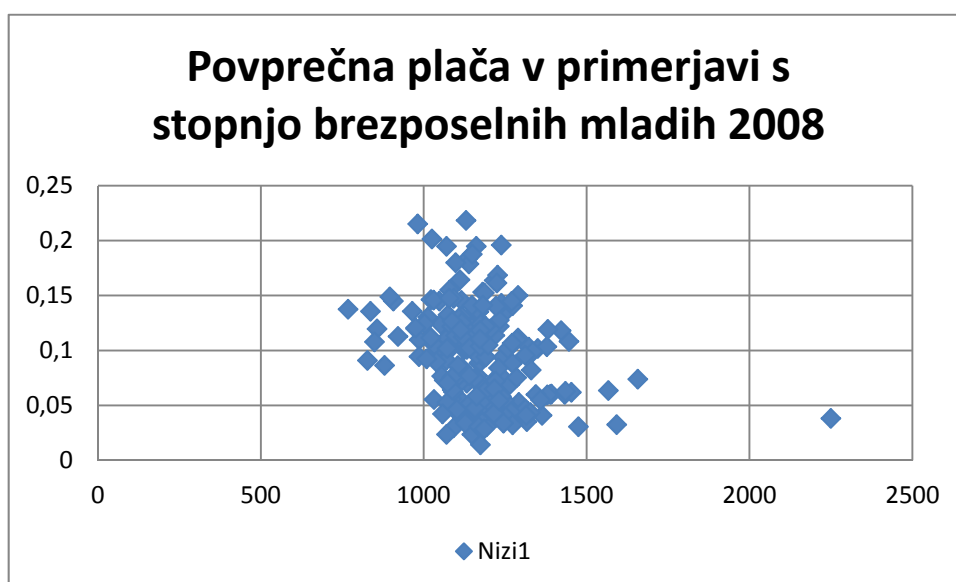
Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

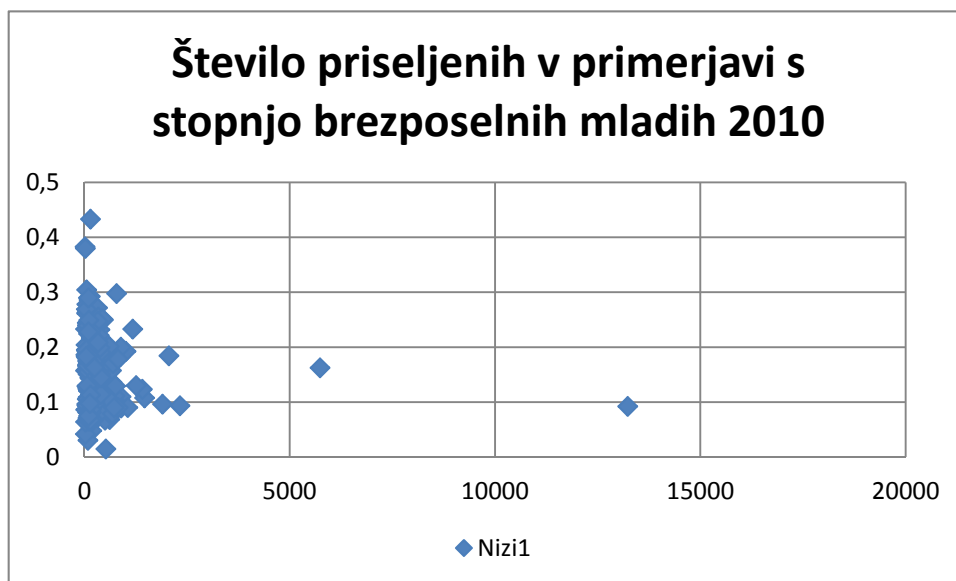
Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

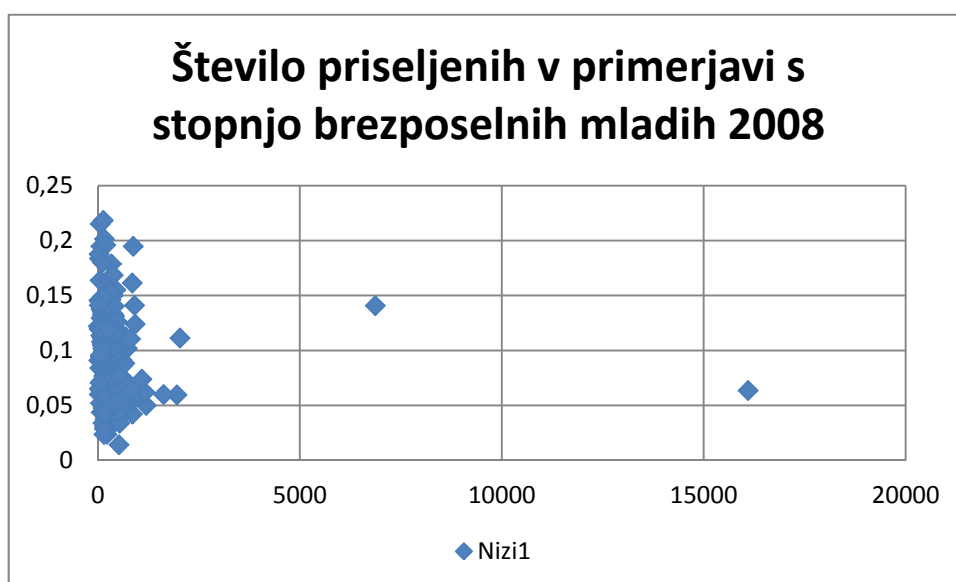
Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com

Vir: Stanislava Lindič – ZRSZ, 9. februar 2012, dostopno pri M.J., martina.jenko@gmail.com